

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI (UE) 2017/175

z dnia 25 stycznia 2017 r.

w sprawie ustanowienia kryteriów oznakowania ekologicznego UE dla zakwaterowania turystycznego

(notyfikowana jako dokument nr C(2017) 299)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie oznakowania ekologicznego UE ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 8 ust. 2,

po konsultacji z Komitetem Unii Europejskiej ds. Oznakowania Ekologicznego,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Na podstawie rozporządzenia (WE) nr 66/2010 oznakowanie ekologiczne UE można przyznawać usługom, które mają ograniczony wpływ na środowisko w ciągu całego swojego cyklu życia.
- (2) Rozporządzenie (WE) nr 66/2010 stanowi, że dla każdej grupy produktów należy ustanowić szczegółowe kryteria oznakowania ekologicznego UE.
- (3) W decyzjach Komisji 2009/564/WE ⁽²⁾ i 2009/578/WE ⁽³⁾ określono kryteria ekologiczne i związane z nimi wymogi dotyczące oceny i weryfikacji dla – odpowiednio – usług kempingowych i usług zakwaterowania turystycznego, które to kryteria są ważne do dnia 31 grudnia 2016 r.
- (4) Aby lepiej odzwierciedlić wspólne cechy usług kempingowych i usług zakwaterowania turystycznego oraz osiągnąć synergę wynikającą ze wspólnego podejścia do tych grup produktów i zapewnić maksymalną efektywność w stosowaniu kryteriów, uznaje się za właściwe połączenie obu grup produktów w jedną grupę o nazwie „zakwaterowanie turystyczne”.
- (5) Zmienione kryteria ekologiczne mają na celu promowanie odnawialnych źródeł energii, oszczędne korzystanie energii i wody, ograniczenie ilości odpadów i poprawa stanu lokalnego środowiska naturalnego. Zmienione kryteria, jak również związane z nimi wymogi w zakresie oceny i weryfikacji, powinny obowiązywać przez pięć lat od dnia notyfikacji niniejszej decyzji, przy uwzględnieniu cyklu innowacji w tej grupie produktów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 27 z 30.1.2010, s. 1.

⁽²⁾ Decyzja Komisji 2009/564/WE z dnia 9 lipca 2009 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego usługom kempingowym (Dz.U. L 196 z 28.7.2009, s. 36).

⁽³⁾ Decyzja Komisji 2009/578/WE z dnia 9 lipca 2009 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego usługom zakwaterowania turystycznego (Dz.U. L 198 z 30.7.2009, s. 57).

- (6) Kod odpowiadający grupie produktów stanowi integralną część numerów rejestracyjnych oznakowania ekologicznego UE. Aby właściwe organy mogły przydzielać numer rejestracyjny oznakowania ekologicznego UE obiektom zakwaterowania turystycznego, które spełniają kryteria oznakowania ekologicznego UE, należy nadać tej grupie produktów odpowiedni kod.
- (7) Należy zatem uchylić decyzje 2009/564/WE oraz 2009/578/WE.
- (8) Należy przewidzieć okres przejściowy dla wnioskodawców, których usługi zakwaterowania turystycznego lub usługi kempingowe uzyskały oznakowanie ekologiczne UE dla usług kempingowych i usług zakwaterowania turystycznego na podstawie – odpowiednio – decyzji 2009/564/WE oraz 2009/578/WE, tak aby zapewnić im odpowiedni czas na dostosowanie się do zmienionych kryteriów i wymogów. Wnioskodawcy powinni mieć również możliwość składania wniosków na podstawie kryteriów ekologicznych określonych w decyzjach 2009/564/WE i 2009/578/WE przez wystarczająco długi okres.
- (9) Środki przewidziane w niniejszej decyzji są zgodne z opinią komitetu powołanego na mocy art. 16 rozporządzenia (WE) nr 66/2010,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Grupa produktów „zakwaterowanie turystyczne” obejmuje świadczenie usług zakwaterowania turystycznego i usług kempingowych oraz następujące inne usługi pomocnicze pod zarządem obiektu zakwaterowania turystycznego:

- 1) usługi gastronomiczne;
  - 2) obiekty rekreacyjne i sportowe;
  - 3) tereny zielone;
  - 4) pomieszczenia do organizacji jednorazowych imprez, takich jak konferencje biznesowe, spotkania i szkolenia;
  - 5) sanitariaty, pralnie i kuchnie oraz punkty informacyjne dostępne dla turystów, podróżnych i gości kempingu do zbiorowego użytku.
2. Usługi transportowe i wycieczki są wyłączone z grupy produktów „zakwaterowanie turystyczne”.

Artykuł 2

Do celów niniejszej decyzji stosuje się następujące definicje:

- 1) „usługi zakwaterowania turystycznego” oznaczają dostarczanie turystom, podróżnym i gościom za opłatą miejsca noclegowego w pokojach wyposażonych co najmniej w łóżko, oraz prywatnych lub wspólnych sanitariatów;
- 2) „usługi kempingowe” oznaczają dostarczanie turystom, podróżnym i gościom za opłatą stanowisk wyposażonych na potrzeby którejkolwiek z następujących struktur: namiotów, przyczep kempingowych, domów mobilnych, samochodów kempingowych, bungalowów i mieszkań; oraz prywatnych lub wspólnych sanitariatów oferowanych turystom, podróżnym i gościom;
- 3) „usługi gastronomiczne” oznaczają wydawanie śniadań lub innych posiłków;
- 4) „obiekty rekreacyjne i sportowe” oznaczają sauny, baseny, obiekty sportowe i ośrodki odnowy biologicznej dostępne dla gości lub dla osób z zewnątrz lub dla jednych i drugich;
- 5) „tereny zielone” oznaczają parki, ogrody lub inne tereny na zewnątrz, które są otwarte dla turystów, podróżnych i gości.

Artykuł 3

Aby otrzymać oznakowanie ekologiczne UE na mocy rozporządzenia (WE) nr 66/2010, obiekt zakwaterowania turystycznego musi należeć do grupy produktów „zakwaterowanie turystyczne” zdefiniowanej w art. 1 niniejszej decyzji oraz musi spełniać wszystkie poniższe wymogi, jak również związane z nimi wymogi w zakresie oceny i weryfikacji określone w załączniku do niniejszej decyzji:

- a) musi spełniać każde spośród kryteriów określonych w sekcji A załącznika do niniejszej decyzji;
- b) musi spełniać wystarczającą liczbę kryteriów określonych w sekcji B załącznika do niniejszej decyzji w celu uzyskania wymaganej liczby punktów zgodnie z art. 4 i 5.

Artykuł 4

1. Do celów art. 3 lit. b) usługa zakwaterowania turystycznego musi uzyskać co najmniej 20 punktów.
2. Minimalną liczbę punktów wymaganą zgodnie z ust. 1 zwiększa się w następujący sposób:
  - a) o 3 punkty, jeśli kierownictwo lub właściciel usługi zakwaterowania turystycznego świadczą usługi gastronomiczne;
  - b) o 3 punkty, jeśli kierownictwo lub właściciel usługi zakwaterowania turystycznego udostępniają gościom tereny zielone;
  - c) o 3 punkty, jeśli kierownictwo lub właściciel usługi zakwaterowania turystycznego oferują obiekty rekreacyjne lub sportowe lub o 5 punktów, jeżeli obiekty rekreacyjne lub sportowe obejmują centrum odnowy biologicznej dostępne dla osób z zewnątrz.

Artykuł 5

1. Do celów art. 3 lit. b) usługa kempingowa musi uzyskać co najmniej 20 punktów lub, jeżeli dostępne są usługi zbiorowe – 24 punkty.
2. Minimalny wymóg określony w ust. 1 zwiększa się w następujący sposób:
  - a) o 3 punkty, jeśli kierownictwo lub właściciel usługi kempingowej świadczą usługi gastronomiczne;
  - b) o 3 punkty, jeśli kierownictwo lub właściciel usługi kempingowej udostępniają gościom tereny zielone;
  - c) o 3 punkty, jeśli kierownictwo lub właściciel usługi kempingowej oferują obiekty rekreacyjne lub sportowe lub o 5 punktów, jeżeli obiekty rekreacyjne lub sportowe obejmują centrum odnowy biologicznej dostępne dla osób z zewnątrz.

Artykuł 6

Kryteria oznakowania ekologicznego UE dla grupy produktów „zakwaterowanie turystyczne” oraz związane z nimi wymogi w zakresie oceny i weryfikacji obowiązują przez pięć lat od daty notyfikacji niniejszej decyzji.

Artykuł 7

Do celów administracyjnych grupie produktów „zakwaterowanie turystyczne” przydziela się kod „051”.

Artykuł 8

Decyzje 2009/564/WE i 2009/578/WE tracą moc.

Artykuł 9

W drodze odstępstwa od art. 8 wnioski o przyznanie oznakowania ekologicznego UE dla produktów należących do grupy produktów „usługa zakwaterowania turystycznego” lub „usługa kempingowa”, składane przed upływem dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji, mogą być składane zgodnie z kryteriami określonymi w decyzji 2009/578/WE lub w decyzji 2009/564/WE albo zgodnie z kryteriami określonymi w niniejszej decyzji.

Pozwolenia na stosowanie oznakowania ekologicznego UE przyznane zgodnie z kryteriami określonymi w decyzji 2009/564/WE lub w decyzji 2009/578/WE mogą być używane przez 20 miesięcy po dacie notyfikacji niniejszej decyzji.

Artykuł 10

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 stycznia 2017 r.

W imieniu Komisji
Karmenu VELLA
Członek Komisji

ZAŁĄCZNIK

RAMY

KRYTERIA OZNAKOWANIA EKOLOGICZNEGO UE

Kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE zakwaterowaniu turystycznemu

Kryteria obowiązkowe

Kryteria ogólne dotyczące zarządzania

Kryterium 1. Podstawy systemu zarządzania środowiskowego

Kryterium 2. Szkolenia dla pracowników

Kryterium 3. Informacje dla gości

Kryterium 4. Ogólne kwestie związane z konserwacją

Kryterium 5. Monitorowanie zużycia

Kryteria energetyczne

Kryterium 6. Efektywność energetyczna urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewania wody

Kryterium 7. Efektywność energetyczna urządzeń klimatyzacyjnych i powietrznych pomp ciepła

Kryterium 8. Efektywność energetyczna oświetlenia

Kryterium 9. Termoregulacja

Kryterium 10. Automatyczne wyłączanie systemów ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji i oświetlenia

Kryterium 11. Zewnętrzne urządzenia grzewcze i klimatyzacyjne

Kryterium 12. Zakup energii elektrycznej od dostawcy energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii

Kryterium 13. Węgiel i oleje opałowe

Kryteria dotyczące wody

Kryterium 14. Wodooszczędna armatura: krany łazienkowe i prysznice

Kryterium 15. Wodooszczędna armatura: toalety i pisuary

Kryterium 16. Zmniejszanie ilości prania dzięki wielokrotnemu wykorzystaniu pościeli i ręczników

Kryteria dotyczące odpadów i ścieków

Kryterium 17. Zapobieganie powstawaniu odpadów: plan zmniejszania powstawania odpadów spożywczych

Kryterium 18. Zapobieganie powstawaniu odpadów: produkty jednorazowego użytku

Kryterium 19. Segregowanie odpadów i kierowanie ich do recyklingu

Pozostałe kryteria

Kryterium 20. Zakaz palenia w obiektach wspólnych

Kryterium 21. Promowanie przyjaznych dla środowiska środków transportu

Kryterium 22. Informacje widniejące na oznakowaniu ekologicznym UE

Kryteria fakultatywne*Kryteria ogólne dotyczące zarządzania*

- Kryterium 23. Rejestracja EMAS, certyfikacja ISO obiektu zakwaterowania turystycznego (do 5 pkt)
- Kryterium 24. Rejestracja EMAS lub certyfikacja ISO dostawców (do 5 pkt)
- Kryterium 25. Usługi z oznakowaniem ekologicznym (do 4 pkt)
- Kryterium 26. Informacja i edukacja środowiskowa i społeczna (do 2 pkt)
- Kryterium 27. Monitorowanie zużycia: podliczniki zużycia energii i wody (do 2 pkt)

Kryteria energetyczne

- Kryterium 28. Efektywność energetyczna urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewania wody (do 3 pkt)
- Kryterium 29. Efektywność energetyczna urządzeń klimatyzacyjnych i powietrznych pomp ciepła (do 3,5 pkt)
- Kryterium 30. Powietrzne pompy ciepła o mocy cieplnej do 100 kW (3 pkt)
- Kryterium 31. Efektywność energetyczna urządzeń gospodarstwa domowego i oświetlenia (do 4 pkt)
- Kryterium 32. Odzyskiwanie ciepła (do 3 pkt)
- Kryterium 33. Termoregulacja i izolacja okien (do 4 pkt)
- Kryterium 34. Automatyczne wyłączanie urządzeń (do 4,5 pkt)
- Kryterium 35. System ciepłowniczy/chłodniczy z kogeneracji (do 4 pkt)
- Kryterium 36. Elektryczne suszarki do rąk z czujnikiem zbliżeniowym (1 pkt)
- Kryterium 37. Emisje pochodzące z ogrzewaczy pomieszczeń (1,5 pkt)
- Kryterium 38. Zakup energii elektrycznej od dostawcy energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (do 4 pkt)
- Kryterium 39. Wytwarzanie energii elektrycznej na miejscu z odnawialnych źródeł energii (do 5 pkt)
- Kryterium 40. Energia cieplna z odnawialnych źródeł (do 3,5 pkt)
- Kryterium 41. Ogrzewanie basenu (do 1,5 pkt)

Kryteria dotyczące wody

- Kryterium 42. Wodooszczędna armatura: krany łazienkowe i prysznice (do 4 pkt)
- Kryterium 43. Wodooszczędna armatura: toalety i pisuary (do 4,5 pkt)
- Kryterium 44. Zużycie wody przez zmywarki do naczyń (2,5 pkt)
- Kryterium 45. Zużycie wody przez pralki (3 pkt)
- Kryterium 46. Oznaczenia twardości wody (do 1,5 pkt)
- Kryterium 47. Optymalizacja utrzymania basenu (do 2,5 pkt)
- Kryterium 48. Ponowne wykorzystanie wód opadowych i szarej wody (do 3 pkt)
- Kryterium 49. Sprawny system nawadniania (do 1,5 pkt)
- Kryterium 50. Korzystanie z gatunków rodzimych lub nieinwazyjnych gatunków obcych w obsadzaniu terenów zielonych (do 2 pkt)

Kryteria dotyczące odpadów i ścieków

- Kryterium 51. Produkty z papieru (do 2 pkt)
- Kryterium 52. Wyroby trwałego użytku (do 4 pkt)
- Kryterium 53. Zaopatrzenie w napoje (do 2 pkt)
- Kryterium 54. Detergenty i zaopatrzenie w produkty kosmetyczne (do 2 pkt)
- Kryterium 55. Ograniczanie stosowania środków czyszczących (1,5 pkt)
- Kryterium 56. Odladzanie (1 pkt)
- Kryterium 57. Zużyte tkaniny i meble (do 2 pkt)
- Kryterium 58. Kompostowanie (do 2 pkt)
- Kryterium 59. Oczyszczanie ścieków (do 3 pkt)

Pozostałe kryteria

- Kryterium 60. Zakaz palenia w pokojach (1 pkt)
- Kryterium 61. Polityka społeczna (do 2 pkt)
- Kryterium 62. Utrzymanie pojazdów (1 pkt)
- Kryterium 63. Oferta przyjaznych dla środowiska środków transportu (do 2,5 pkt)
- Kryterium 64. Powierzchnie przepuszczalne (1 pkt)
- Kryterium 65. Produkty lokalne i organiczne (do 4 pkt)
- Kryterium 66. Unikanie stosowania pestycydów (2 pkt)
- Kryterium 67. Dodatkowe działania środowiskowe i akcje społeczne (do 3 pkt)

Ocena i weryfikacja

Szczegółowe wymogi w zakresie oceny i weryfikacji wskazano pod każdym kryterium określonym w sekcjach A i B.

W przypadku, gdy wnioskodawca jest zobowiązany do przedstawienia deklaracji, dokumentacji, analiz, sprawozdań z badań lub innych dowodów wykazujących zgodność z kryteriami, dokumenty te mogą pochodzić, stosownie do przypadku, od wnioskodawcy lub jego dostawców.

Właściwe organy uznają na zasadzie preferencyjnej zaświadczenia wydane przez organy akredytowane zgodnie z odpowiednią normą zharmonizowaną dla laboratoriów badawczych i wzorcujących, a także weryfikacje przeprowadzone przez organy akredytowane zgodnie z odpowiednią normą zharmonizowaną dla organów certyfikujących produkty, procesy i usługi. Akredytację prowadzi się zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 ⁽¹⁾.

Informacje pochodzące z deklaracji środowiskowych składanych w ramach unijnego systemu ekzarządzania i audytu ⁽²⁾ (EMAS) są uznawane jako dowody równoważne odpowiadające zaświadczeniom, o których mowa w poprzednim akapicie.

W stosownych przypadkach można stosować metody badania inne niż metody wskazane dla każdego z kryteriów, jeżeli właściwy organ oceniający wniosek uzna je za metody równoważne.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30).

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekzarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), uchylające rozporządzenie (WE) nr 761/2001 oraz decyzje Komisji 2001/681/WE i 2006/193/WE (Dz.U. L 342 z 22.12.2009, s. 1).

W stosownych przypadkach właściwe organy mogą wymagać odpowiedniej dokumentacji uzupełniającej, a także mogą przeprowadzać niezależne weryfikacje.

Właściwe organy przeprowadzają wstępną kontrolę na miejscu przed przyznaniem pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE oraz mogą okresowo przeprowadzać dalsze inspekcje w okresie, w którym ona obowiązuje.

Warunkiem wstępnym jest spełnienie przez usługi odpowiednich wymagań prawnych państwa (państw), w którym(-ych) zlokalizowany jest dany obiekt zakwaterowania turystycznego. Zapewnia się w szczególności spełnienie następujących warunków:

1. Konstrukcja budowlana spełnia unijne, krajowe i lokalne przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące efektywności energetycznej i izolacji termicznej, zasobów wodnych, uzdatniania wody i odprowadzania ścieków (w tym toalet chemicznych), zbierania i usuwania odpadów, konserwacji i serwisowania wyposażenia, warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wszelkie inne właściwe przepisy ustawowe i wykonawcze dotyczące ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej.
2. Przedsiębiorstwo działa i jest zarejestrowane zgodnie z wymogami krajowych lub lokalnych przepisów prawa, a jego pracownicy są legalnie zatrudnieni i ubezpieczeni. W związku z powyższym pracownicy muszą mieć pisemną umowę zgodną z krajowym systemem prawnym, muszą otrzymywać co najmniej krajowe lub regionalne wynagrodzenie minimalne określone w ramach układów zbiorowych (w razie braku układów zbiorowych pracownicy muszą otrzymywać co najmniej ustawowe minimalne wynagrodzenie w kraju lub regionie) i mieć godziny pracy zgodne z prawem krajowym.

Wnioskodawca deklaruje i wykazuje zgodność usługi z tymi wymogami, korzystając z niezależnej weryfikacji lub dokumentacji dowodowej, bez uszczerbku dla krajowego prawa ochrony danych (np. pozwolenie na budowę, deklaracje profesjonalnych techników wyjaśniające zgodność wyżej wspomnianych aspektów budynku z przepisami krajowymi lub lokalnymi, kopia pisemnej polityki społecznej, kopie umów, potwierdzenia rejestracji pracowników w krajowych systemach zabezpieczeń społecznych, rejestr urzędowy z nazwiskami i liczbą pracowników prowadzony przez lokalny organ lub agencję inspekcji pracy); ponadto podczas kontroli na miejscu mogą być przeprowadzone rozmowy z losowo wybranymi pracownikami.

SEKCJA A

KRYTERIA, O KTÓRYCH MOWA W ART. 3 LIT. a)

KRYTERIA OGÓLNE DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA

Kryterium 1. Podstawy systemu zarządzania środowiskowego

Obiekt zakwaterowania turystycznego określa podstawy systemu zarządzania środowiskowego poprzez wdrożenie następujących procesów:

- **polityki środowiskowej** określającej najważniejsze aspekty środowiskowe dotyczące energii, wody i odpadów istotne dla usług zakwaterowania,
- dokładnego **programu działań** określającego cele w zakresie efektywności środowiskowej w odniesieniu do wskazanych aspektów środowiskowych, aktualizowane co najmniej co dwa lata, z uwzględnieniem wymogów określonych w decyzji dotyczącej oznakowania ekologicznego UE.

Jeżeli określone aspekty środowiskowe nie zostały uwzględnione w ramach tego oznakowania ekologicznego UE, cele najlepiej jest określić w oparciu o wskaźniki efektywności środowiskowej i kryteria doskonałości wskazane w dokumencie referencyjnym dotyczącym najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego w sektorze turystyki (!) (EMAS),

- procedury **oceny wewnętrznej** pozwalającej skontrolować co najmniej raz w roku wyniki organizacji w zakresie celów zdefiniowanych w programie działań oraz, w razie potrzeby, wprowadzającej działania korygujące.

(!) Decyzja Komisji (UE) 2016/611 z dnia 15 kwietnia 2016 r. w sprawie dokumentu referencyjnego dotyczącego najlepszych praktyk zarządzania środowiskowego, sektorowych wskaźników efektywności środowiskowej oraz kryteriów doskonałości dla sektora turystyki na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1221/2009 w sprawie dobrowolnego udziału organizacji w systemie ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS) (Dz.U. L 104 z 20.4.2016, s. 27).

Informacje na temat procesów, o których mowa w poprzednim akapicie, są dostępne do wglądu dla gości i pracowników.

Uwagi i komentarze gości, zebrane przy użyciu kwestionariusza, o którym mowa w kryterium 3, są oceniane w razie konieczności w ramach oceny wewnętrznej i programu działania.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium, wraz z:

- kopią polityki środowiskowej,
- programem działań, oraz
- sprawozdaniem z oceny, które jest udostępniane właściwemu organowi w ciągu 2 lat po złożeniu wniosku, przy czym jego zaktualizowana wersja jest dostarczana co dwa lata.

Wnioskodawcy zarejestrowani w EMAS lub certyfikowani zgodnie z ISO 14001 są uznawani za spełniających wymogi. W takim przypadku dowodem jest certyfikat ISO 14001 lub rejestracja EMAS. W przypadku certyfikacji ISO 14001 do wniosku dołącza się sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników w odniesieniu do celów określonych w programie działań.

Kryterium 2. Szkolenia dla pracowników

- a) Obiekt zakwaterowania turystycznego przeprowadza szkolenie personelu (również pracowników zatrudnionych za pośrednictwem agencji) i przekazuje mu informacje, w tym pisemne procedury lub instrukcje, w celu zapewnienia stosowania procedur mających na celu ochronę środowiska oraz podniesienia świadomości odpowiedzialności za środowisko naturalne, zgodnie z odpowiednimi kryteriami obowiązkowymi i fakultatywnymi w ramach tego oznakowania ekologicznego UE. Szkolenie dla pracowników obejmuje w szczególności następujące aspekty:
- (i) polityka środowiskowa i plan działań obiektu zakwaterowania turystycznego oraz wiedza o oznakowaniu ekologicznym UE w obszarze zakwaterowania turystycznego;
  - (ii) sposoby dotyczące oszczędzania energii w odniesieniu do oświetlenia, systemów klimatyzujących i grzewczych po opuszczeniu pokoju przez pracowników lub po otwarciu okien;
  - (iii) działania dotyczące oszczędzania wody w odniesieniu do kontroli nieszczelności, podlewania, częstotliwości zmiany pościeli i ręczników, procedury płukania wstecznego basenu;
  - (iv) działania związane z ograniczeniem stosowania chemikaliów do czyszczenia, zmywania, odkażania, prania i innych specjalnych środków czyszczących (np. do płukania wstecznego basenu), które stosuje się tylko w razie konieczności; jeżeli dostępna jest informacja o dozowaniu, przez ograniczenia zużycia wymienionych produktów rozumie się wartości podawane na opakowaniu lub zalecane przez producenta;
  - (v) zmniejszenie ilości odpadów i segregacja odpadów według ich kategorii;
  - (vi) przyjazne dla środowiska środki transportu dostępne dla pracowników;
  - (vii) zgodnie z kryterium 3 istotne informacje, które pracownicy są zobowiązani przekazać gościom.
- b) Nowym pracownikom zapewnia się odpowiednie szkolenie w ciągu czterech tygodni od rozpoczęcia pracy, zaś wszystkim pracownikom co najmniej raz do roku przekazuje się zaktualizowane informacje dotyczące powyższych aspektów.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz ze szczegółowym opisem programu szkolenia, jego treścią i wskazaniem pracowników, którzy zostali przeszkoleni oraz terminu i tematu szkolenia. Daty i rodzaje szkoleń dla pracowników rejestruje się jako dowód, że aktualne szkolenie miało miejsce.

Kryterium 3. Informacje dla gości

- a) Obiekt zakwaterowania turystycznego przekazuje gościom informacje w celu zapewnienia stosowania procedur mających na celu ochronę środowiska oraz podniesienia świadomości odpowiedzialności za środowisko naturalne, zgodnie z odpowiednimi kryteriami obowiązkowymi i fakultatywnymi, w ramach tego oznakowania ekologicznego UE. Informacje te są aktywnie przekazywane gościom, ustnie lub pisemnie, w recepcji lub w pokoju, i obejmują w szczególności następujące aspekty:
- (i) polityka środowiskowa obiektu zakwaterowania turystycznego oraz wiedza o oznakowaniu ekologicznym UE w obszarze zakwaterowania turystycznego;
  - (ii) sposoby dotyczące oszczędzania energii w odniesieniu do oświetlenia, systemów klimatyzujących i grzewczych, gdy goście opuszczają pokój lub po otwarciu okien;
  - (iii) działania dotyczące oszczędzania wody w odniesieniu do kontroli szczelności oraz częstotliwości zmiany pościeli i ręczników;
  - (iv) zmniejszenie ilości odpadów i segregowanie odpadów według ich kategorii oraz odpadów, których nie można wrzucać do ścieków. Ponadto w jadalni i w restauracji wywiesza się plakat lub inny materiał informacyjny na temat sposobów ograniczenia powstawania odpadów spożywczych;
  - (v) przyjazne dla środowiska środki transportu dostępne dla gości;
  - (vi) obiekt zakwaterowania turystycznego przekazuje gościom informacje o lokalnych atrakcjach turystycznych, lokalnych przewodnikach, lokalnych restauracjach, targach, ośrodkach rzemiosła.
- b) Goście otrzymują kwestionariusz, za pośrednictwem internetu lub na miejscu, w którym mogą wyrazić swoją opinię na temat aspektów środowiskowych zakwaterowania wymienionych w lit. a) oraz ich ogólnego zadowolenia z udogodnień i usług zakwaterowania turystycznego. Obowiązuje jasna procedura rejestracji uwag i skarg klientów, udzielonych odpowiedzi oraz podjętych działań korygujących.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z kopiami informacji przekazywanych gościom. Wnioskodawca wskazuje obowiązujące procedury dystrybucji kwestionariuszy i gromadzenia informacji oraz rozpatrywania uwag i skarg.

Kryterium 4. Ogólne kwestie związane z konserwacją

Profilaktyczną konserwację urządzeń należy przeprowadzać co najmniej raz do roku lub częściej, jeżeli wymagają tego przepisy lub odpowiednie instrukcje producenta. Konserwacja obejmuje sprawdzanie ewentualnych przecieków i zapewnienie prawidłowego funkcjonowania przynajmniej urządzeń energetycznych (np. urządzeń grzewczych, wentylacji i klimatyzacji, układów chłodniczych itp.) oraz urządzeń wodnych (np. urządzeń hydraulicznych, systemów nawadniania itp.) na terenie obiektu.

Urządzenia korzystające z czynników chłodniczych objęte zakresem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 ⁽¹⁾ są kontrolowane i utrzymywane w następujący sposób:

- a) w przypadku urządzeń zawierających fluorowane gazy cieplarniane w ilości 5 ton ekwiwalentu CO₂ lub większej, ale mniejszej niż 50 ton ekwiwalentu CO₂; co najmniej raz na 12 miesięcy, lub, jeżeli jest zainstalowany system wykrywania wycieków, co najmniej raz na 24 miesiące;
- b) w przypadku urządzeń zawierających fluorowane gazy cieplarniane w ilości 50 ton ekwiwalentu CO₂ lub większej, ale mniejszej niż 500 ton ekwiwalentu CO₂; co najmniej raz na sześć miesięcy, lub, jeżeli jest zainstalowany system wykrywania wycieków, co najmniej raz na 12 miesięcy;
- c) w przypadku urządzeń zawierających fluorowane gazy cieplarniane w ilości 500 ton ekwiwalentu CO₂ lub większej; co najmniej raz na trzy miesiące, lub, jeżeli jest zainstalowany system wykrywania wycieków, co najmniej raz na 6 miesięcy.

Wszystkie czynności konserwacyjne muszą być zapisywane w specjalnym dzienniku prac konserwacyjnych, zawierającym informacje o przybliżonych wielkościach wycieku wody z instalacji wodociągowych.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych i uchylenia rozporządzenia (WE) nr 842/2006 (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 195).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności wraz z krótkim opisem programu konserwacji oraz danymi osób lub przedsiębiorstw prowadzących konserwację i dziennik prac konserwacyjnych.

Kryterium 5. Monitorowanie zużycia

Obiekt zakwaterowania turystycznego ma procedury zbierania i monitorowania danych – raz w miesiącu lub przynajmniej raz w roku – z zakresu poniższych aspektów, stanowiących minimum:

- a) jednostkowe zużycie energii (kWh/osobodobę lub w kWh/m² (powierzchni wewnątrz budynku) na rok);
- b) udział energii odnawialnej wytwarzanej na miejscu w końcowym zużyciu energii (%);
- c) zużycie wody na osobodobę (w litrach/osobodobę) łącznie z wodą używaną do nawadniania (w stosownych przypadkach) oraz wszelkich innych czynności związanych ze zużyciem wody;
- d) ilość wytwarzanych odpadów na osobodobę (w kg/osobodobę). Odpady spożywcze należy monitorować oddzielnie ⁽¹⁾;
- e) zużycie produktów chemicznych do czyszczenia, zmywania, odkażania, prania i innych specjalnych środków czyszczących (np. do płukania wstecznego basenu) (w kg lub litrach/osobodobę) z wyszczególnieniem, czy są to środki gotowe do użycia, czy nierozcieńczone;
- f) udział (%) używanych produktów opatrzonych oznakowaniem ekologicznym typu I wg ISO w ramach stosownych kryteriów fakultatywnych w niniejszej decyzji o oznakowaniu ekologicznym UE.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z opisem procedur zbierania i monitorowania danych. Obiekt zakwaterowania turystycznego przedstawia krótkie podsumowanie zgromadzonych danych dotyczących powyższych parametrów zużycia wraz ze sprawozdaniem z oceny wewnętrznej wspomnianym w kryterium 1, które jest udostępniane właściwemu organowi w ciągu 2 lat po złożeniu wniosku, a następnie co dwa lata.

ENERGIA

Kryterium 6. Efektywność energetyczna urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewania wody

- a) Wodne urządzenia do ogrzewania pomieszczeń instalowane w okresie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE muszą:
  - (i) są wysokosprawnymi jednostkami kogeneracji zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE ⁽²⁾; lub
  - (ii) mają sezonową efektywność energetyczną ogrzewania pomieszczeń lub wartości graniczne emisji gazów GHG zgodne z wartościami podanymi w następujących tabelach, obliczone zgodnie z decyzją Komisji 2014/314/UE ⁽³⁾:

Typ wodnego ogrzewacza pomieszczeń	Wskaźnik efektywności
Wszystkie urządzenia do ogrzewania pomieszczeń z wyjątkiem kotłów na biomasę stałą i ogrzewaczy z pompą ciepła	<i>Minimalna sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń</i> (η_s) $\geq$ 98 %
Kotły na biomasę stałą	<i>Minimalna sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń</i> (η_s) $\geq$ 79 %

⁽¹⁾ Ma zastosowanie, jeżeli świadczone są usługi gastronomiczne, a miejscowe rozwiązania w zakresie zarządzania odpadami umożliwiają selektywną zbiórkę odpadów organicznych.

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

⁽³⁾ Decyzja Komisji 2014/314/UE z dnia 28 maja 2014 r. ustanawiająca kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla ogrzewaczy wodnych (Dz.U. L 164 z 3.6.2014, s. 83).

Typ wodnego ogrzewacza pomieszczeń	Wskaźnik efektywności
Ogrzewacze z pompą ciepła (obie opcje są odpowiednie dla pomp ciepła wykorzystujących czynniki chłodnicze o GWP $\leq 2\ 000$; opcja 2 jest obowiązkowa dla pomp ciepła wykorzystujących czynniki chłodnicze o GWP $\leq 2\ 000$)	Opcja 1 – Minimalna sezonowa efektywność energetyczna ogrzewania pomieszczeń/wartości GWP czynnika chłodniczego
	$\eta_s \geq 107\ \%/[0-500]$
	$\eta_s \geq 110\ \%/(500-1\ 000)$ $\eta_s \geq 120\ \%/(1\ 000-2\ 000)$ $\eta_s \geq 130\ \%/> 2\ 000$
	Opcja 2 – Wartości graniczne emisji gazów GHG
	150 g ekwiwalentu CO ₂ /kWh mocy grzewczej

- b) Miejscowe urządzenia do ogrzewania pomieszczeń zainstalowane w okresie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE są zgodne z minimalną sezonową efektywnością energetyczną ogrzewania pomieszczeń określoną w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 ⁽¹⁾ lub w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1188 ⁽²⁾.
- c) Urządzenia do podgrzewania wody zainstalowane w okresie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE mają co najmniej następujące istotne wskaźniki efektywności energetycznej:

Typ urządzenia do podgrzewania wody	Wskaźnik efektywności
Wszystkie podgrzewacze wody o deklarowanym profilu obciążeń $\leq S$	Klasa energetyczna A ^(b)
Wszystkie podgrzewacze wody z wyjątkiem podgrzewaczy wody z pompą ciepła o deklarowanym profilu obciążeń $> S$ i $\leq XXL$	Klasa energetyczna A ^(b)
Podgrzewacze wody z pompą ciepła o deklarowanym profilu obciążeń $> S$ i $\leq XXL$	Klasa energetyczna A+ ^(b)
Wszystkie podgrzewacze wody o deklarowanym profilu obciążeń $> XXL$ (3XL i 4XL)	Efektywność energetyczna podgrzewania wody $\geq 131\ \%$ ^(c)

^(b) Zgodnie z definicją w załączniku II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 812/2013 ⁽¹⁾.

^(c) Zgodnie z definicją w załączniku VI do rozporządzenia Komisji (UE) nr 814/2013 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 812/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla podgrzewaczy wody, zasobników ciepłej wody użytkowej i zestawów zawierających podgrzewacz wody i urządzenie słoneczne (Dz.U. L 239 z 6.9.2013, s. 83).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 814/2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla podgrzewaczy wody i zasobników ciepłej wody użytkowej (Dz.U. L 239 z 6.9.2013, s. 162).

- d) Zainstalowane wcześniej jednostki kogeneracyjne są zgodne z definicją wysokiej sprawności w załączniku III do dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽³⁾ oraz w załączniku II do dyrektywy 2012/27/UE, jeżeli zostały one zainstalowane po 4 grudnia 2012 r.
- e) Zainstalowane wcześniej kotły wody gorącej opalane paliwami ciekłymi i gazowymi, według definicji w dyrektywie Rady 92/42/EWG ⁽⁴⁾, spełniają normy dotyczące efektywności odpowiadające co najmniej trzem gwiazdkom, jak określono w dyrektywie. Sprawność kotłów wyłączonych z zakresu stosowania dyrektywy 92/42/EWG jest zgodna z instrukcjami producenta oraz z krajowymi i lokalnymi przepisami dotyczącymi efektywności energetycznej, jednakże w przypadku zainstalowanych wcześniej kotłów nie dopuszcza się sprawności poniżej 88 % (z wyjątkiem kotłów na biomasę).

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe (Dz.U. L 193 z 21.7.2015, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1188 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń (Dz.U. L 193 z 21.7.2015, s. 76).

⁽³⁾ Dyrektywa 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie wspierania kogeneracji w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe na rynku wewnętrznym energii oraz zmieniająca dyrektywę 92/42/EWG (Dz.U. L 52 z 21.2.2004, s. 50).

⁽⁴⁾ Dyrektywa Rady 92/42/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie wymogów sprawności dla nowych kotłów wody gorącej opalanych paliwem płynnym lub gazowym (Dz.U. L 167 z 22.6.1992, s. 17).

Ocena i weryfikacja

W odniesieniu do wymogów a), b) i c) posiadacz pozwolenia informuje właściwy organ o nowej instalacji – w czasie obowiązywania pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE – odpowiednich urządzeń i przekazuje specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewaczy wody, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została wymagana efektywność energetyczna. Ogrzewacze wodne opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE uznaje się za spełniające wymóg a)(ii). Produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, spełniające jeden z wymogów wymienionych w lit. a)–e), są uznawane za zgodne z odpowiednią literą w ramach tego kryterium. Jeżeli używane są ogrzewacze wodne opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją 2014/314/UE. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu, wskazując na wymogi oznakowania typu I wg ISO wymienione w lit. a)–e). W odniesieniu do wymogów d) i e) wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewaczy wody, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została wymagana efektywność energetyczna.

Kryterium 7. Efektywność energetyczna urządzeń klimatyzacyjnych i powietrznych pomp ciepła

Klimatyzatory typu domowego oraz powietrzne pompy ciepła zainstalowane w okresie ważności oznakowania ekologicznego UE mają co najmniej następujące klasy efektywności energetycznej zdefiniowane w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 626/2011 ⁽¹⁾:

Rodzaj	Klasa efektywności energetycznej (chłodzenie/ogrzewanie)
Monosplit < 3 kW	A+++/A+++
Monosplit 3–4 kW	A+++/A+++
Monosplit 4–5 kW	A+++/A++
Monosplit 5–6 kW	A+++/A+++
Monosplit 6–7 kW	A++/A+
Monosplit 7–8 kW	A++/A+
Monosplit > 8 kW	A++/A++
Multi-split	A++/A+

Uwaga: Kryterium to stosuje się do zasilanych z sieci klimatyzatorów elektrycznych oraz powietrznych pomp ciepła o mocy znamionowej ≤ 12 kW służących do chłodzenia lub do ogrzewania, jeśli produkt nie posiada funkcji chłodzenia. Kryterium to nie stosuje się do urządzeń zasilanych energią inną niż energia elektryczna; ani do urządzeń, w których powietrze nie jest wykorzystywane jako nośnik ciepła po stronie skraplacza lub parownika, bądź po żadnej z tych stron.

Ocena i weryfikacja

Posiadacz pozwolenia informuje właściwy organ o nowej instalacji – w czasie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE – wyżej wymienionych urządzeń i przekazuje specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację systemów klimatyzacji, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została wymagana efektywność energetyczna.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 626/2011 z dnia 4 maja 2011 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla klimatyzatorów (Dz.U. L 178 z 6.7.2011, s. 1).

Kryterium 8. Efektywność energetyczna oświetlenia

- a) W dniu przyznania pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE:
- (i) co najmniej 40 % wszystkich żarówek oświetleniowych w obiekcie zakwaterowania turystycznego ma co najmniej klasę efektywności energetycznej A zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 874/2012 ⁽¹⁾;
  - (ii) co najmniej 50 % wszystkich żarówek oświetleniowych umieszczonych w miejscach, w których najprawdopodobniej lampy będą włączone dłużej niż przez pięć godzin dziennie, ma klasę efektywności energetycznej A zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego (UE) nr 874/2012.
- b) Po upływie co najwyżej 2 lat od dnia przyznania pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE:
- (i) co najmniej 80 % wszystkich żarówek oświetleniowych w obiekcie zakwaterowania turystycznego ma co najmniej klasę efektywności energetycznej A zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 874/2012;
  - (ii) 100 % o wszystkich żarówek oświetleniowych umieszczonych w miejscach, w których lampy są najprawdopodobniej włączone dłużej niż przez pięć godzin dziennie, ma klasę efektywności energetycznej A zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego (UE) nr 874/2012.

Uwaga: Wartości procentowe są ustalane w odniesieniu do łącznej liczby opraw oświetleniowych, w którym można stosować oświetlenie energooszczędne. Nie dotyczy to opraw oświetleniowych, których właściwości fizyczne nie pozwalają na zastosowanie oświetlenia energooszczędnego.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza właściwemu organowi sprawozdania pisemne zawierające informacje o łącznej liczbie lamp i opraw oświetleniowych, które nadają się do stosowania oświetlenia energooszczędnego, o ich godzinach funkcjonowania oraz o liczbie energooszczędnych lamp i opraw oświetleniowych z lampami i oprawami oświetleniowymi co najmniej klasy efektywności energetycznej A zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 874/2012. W sprawozdaniach ma się również znaleźć wyjaśnienie, dlaczego nie jest możliwa wymiana lamp i opraw oświetleniowych, których właściwości fizyczne uniemożliwiają korzystanie z energooszczędnych lamp i opraw oświetleniowych. Dostarcza się dwa sprawozdania: pierwsze z datą złożenia wniosku, drugie po upływie maksymalnie 2 lat od daty przyznania oznakowania.

Właściwości fizyczne, które mogą uniemożliwiać wykorzystanie energooszczędnych żarówek, to między innymi: oświetlenie dekoracyjne wymagające specjalistycznych lamp i opraw oświetleniowych; oświetlenie o regulowanym natężeniu; sytuacje, w których energooszczędne oświetlenie może być niedostępne. W takim przypadku należy przedstawić dowody wyjaśniające, dlaczego nie jest możliwe stosowanie energooszczędnych lamp i opraw oświetleniowych. Dowodami takimi może być przykładowo dokumentacja fotograficzna rodzaju zainstalowanego oświetlenia.

Kryterium 9. Termoregulacja

Temperatura we wszystkich wspólnych pomieszczeniach (np. restauracjach, salach ogólnodostępnych i konferencyjnych) jest oddzielnie regulowana w następujących zakresach:

- (i) W okresie letnim temperatura zadana we wspólnych pomieszczeniach, w trybie chłodzenia, jest ustawiona na poziomie 22 °C lub powyżej (± 2 °C na żądanie klientów).
- (ii) W okresie zimowym temperatura zadana we wspólnych pomieszczeniach, w trybie ogrzewania, jest ustawiona na poziomie 22 °C lub poniżej (± 2 °C na żądanie klientów).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z dokumentacją dotyczącą systemów termoregulacyjnych lub procedur służących utrzymywaniu określonych zakresów temperatur.

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 874/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego lamp elektrycznych i opraw oświetleniowych (Dz.U. L 258 z 26.9.2012, s. 1).

Kryterium 10. Automatyczne wyłączanie systemów ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji i oświetlenia

- a) Systemy i urządzenia ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji zainstalowane w okresie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE są wyposażone w wyłącznik uruchamiający się automatycznie po otwarciu okien i po wyjściu gości z pokoju.
- b) Systemy automatyczne (np. czujniki, centralny klucz lub karta itp.), które wyłączają oświetlenie po wyjściu gości z pokoju, są instalowane przy okazji budowy lub remontu każdej nowej jednostki zakwaterowania lub pokoju gościnnego w okresie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE.

Uwaga: Zwolnione z tego obowiązku są małe obiekty (do 5 pokoi).

Ocena i weryfikacja

Posiadacz pozwolenia informuje właściwy organ o nowej instalacji – w czasie ważności pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE – systemów i urządzeń automatycznie wyłączających ogrzewanie, wentylację, klimatyzację i oświetlenie oraz dostarczyć specyfikację techniczną sporządzoną przez profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację lub konserwację tych systemów i urządzeń.

Kryterium 11. Zewnętrzne urządzenia grzewcze i klimatyzacyjne

Obiekt zakwaterowania turystycznego nie korzysta z zewnętrznych urządzeń grzewczych i klimatyzacyjnych.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium. Jest to sprawdzane podczas kontroli na miejscu.

Kryterium 12. Zakup energii elektrycznej od dostawcy energii elektrycznej z odnawialnych źródeł

- a) Jeżeli w lokalizacji obiektu zakwaterowania jest dostępnych **od 1 do 4 dostawców indywidualnych taryf dla zielonej energii oferujących 50 % energii elektrycznej** wytworzonej z odnawialnych źródeł energii **lub odrębnych certyfikatów gwarancji pochodzenia:**

Co najmniej 50 % energii elektrycznej wykorzystywanej w obiekcie zakwaterowania turystycznego pochodzi z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją określoną w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE⁽¹⁾. W tym celu:

Zaleca się, aby obiekt zakwaterowania turystycznego miał umowę na **indywidualną taryfę dla energii elektrycznej** obejmującej co najmniej 50 % energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii. Wymóg ten jest spełniony albo w przypadku gdy dostawca deklaruje, że jego ogólny koszyk paliw w ofercie zawiera co najmniej 50 % energii odnawialnej, albo jeżeli udział energii odnawialnej wynosi 50 % w koszyku paliw dla danej zakupionej taryfy.

Lub

Ewentualnie minimum 50 % energii odnawialnej można osiągnąć również poprzez **oddzielny zakup gwarancji pochodzenia** zdefiniowanych w art. 2 lit. j) dyrektywy 2009/28/WE, które są sprzedawane zgodnie z zasadami i regułami działania (Principles and Rules of Operation) europejskiego systemu certyfikacji energii elektrycznej (EECS). W tym wariancie spełnione są następujące warunki:

- (i) przepisy krajowe państw eksportera i importera muszą określać protokoły domeny akredytowane przez stowarzyszenie organów wystawiających certyfikaty (*Association of Issuing Bodies, AIB*) zgodnie z zasadami i regułami działania EECS w celu uniknięcia podwójnego naliczania, w przypadku gdy klient zdecyduje się na oddzielny zakup gwarancji pochodzenia.
- (ii) liczba gwarancji pochodzenia nabytych w formie oddzielnych zakupów odpowiada zużyciu energii elektrycznej przez wnioskodawcę w danym okresie.

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16).

- b) Jeżeli w lokalizacji obiektu zakwaterowania turystycznego jest dostępnych **co najmniej 5 dostawców indywidualnych taryf dla energii elektrycznej oferujących 100 %** energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii, obiekt zakwaterowania turystycznego zaopatruje się w 100 % energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii poprzez indywidualną taryfę zieloną. Wymóg ten jest spełniony albo w przypadku gdy dostawca deklaruje, że jego ogólny koszyk paliw w ofercie zawiera 100 % energii odnawialnej, albo jeżeli udział energii odnawialnej wynosi 100 % w koszyku paliw dla danej zakupionej taryfy.

Uwaga: Zwolnione są obiekty zakwaterowania turystycznego niekwalifikujące się do powyższych punktów a) lub b). Do minimalnej liczby dostawców, o których mowa w punktach a) i b), zalicza się wyłącznie dostawców oferujących moc i napięcie wymagane przez obiekt zakwaterowania turystycznego.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację dostawcy (lub umowę/umowy z dostawcą) energii elektrycznej/gwarancji pochodzenia, w której wskazuje się rodzaj źródeł energii odnawialnej oraz wartość procentową energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnego źródła oraz wykaz dostawców zielonej energii elektrycznej w lokalizacji obiektu zakwaterowania. Ponadto wnioskodawcy korzystający z oddzielnych zakupów zgodnie z lit. a) dostarczają deklaracje od dostawcy gwarancji pochodzenia wykazujące spełnienie warunków określonych w lit. a).

Wnioskodawcy, którzy nie mają dostępu do dostawców oferujących opisaną powyżej taryfę dla energii elektrycznej lub gwarancje pochodzenia w miejscu lokalizacji obiektu zakwaterowania, przedkładają dowód w postaci dokumentu potwierdzającego brak dostępu do dostawców taryfy zielonej i oddzielnych gwarancji pochodzenia.

Zgodnie z art. 2 lit. a) dyrektywy 2009/28/WE odnawialne źródła energii oznaczają energię z odnawialnych źródeł niekopalnych, a mianowicie energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, geotermalną i hydrotermalną i energię oceanów, hydroenergię, energię pozyskiwaną z biomasy, gazu pochodzącego z wysypisk śmieci, oczyszczalni ścieków i ze źródeł biologicznych (biogaz).

Kryterium 13. Węgiel i oleje opałowe

Nie używa się olejów opałowych o zawartości siarki powyżej 0,1 % oraz węgla jako źródeł energii.

Uwaga: Kryterium to odnosi się wyłącznie do obiektów zakwaterowania turystycznego, które posiadają niezależny system grzewczy.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium, podając rodzaj używanych źródeł energii. Jest to sprawdzane podczas kontroli na miejscu.

WODA

Kryterium 14. Wodooszczędna armatura: krany łazienkowe i prysznice

Bez uszczerbku dla przepisów lokalnych lub krajowych dotyczących natężenia przepływu wody w kranach łazienkowych i prysznicach, średnie natężenie przepływu wody w kranach łazienkowych i prysznicach nie może przekraczać 8,5 l/min.

Uwaga: Zwolnione z tego wymogu są wanny, deszczownice łazienkowe i prysznice z funkcją hydromasażu.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium oraz odpowiednią dokumentację, w tym wyjaśnienie sposobu, w jaki obiekt zakwaterowania turystycznego spełnia to kryterium (np. przez użycie przepływomierza lub wiaderka i czasomierza). Armaturę sanitarną z przyznanym oznakowaniem ekologicznym UE lub produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO spełniające powyższe wymogi uznaje się za zgodne z wymogami. Jeżeli używana jest armatura sanitarna opatrzona oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją Komisji 2013/250/UE⁽¹⁾. Jeżeli używane są inne produkty opatrzone oznakowaniem typu I, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I wg ISO lub kopię etykiety na opakowaniu, wskazując na wymogi oznakowania typu I wg ISO zgodne z wyżej wymienionymi wymogami.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2013/250/UE z dnia 21 maja 2013 r. ustalająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE armaturze sanitarnej (Dz.U. L 145 z 31.5.2013, s. 6).

Kryterium 15. Wodoszczędna armatura: toalety i pisuary

Bez uszczerbku dla lokalnych lub krajowych przepisów dotyczących spłukiwania toalet i pisuarów

- a) zakazane jest stosowanie spłukiwania ciągłego w pisuarach;
- b) w przypadku toalet zainstalowanych w czasie obowiązywania pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE średnia rzeczywista ilość spłukiwanej wody wynosi $\leq 4,5$ l.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją. W odniesieniu do wymogu b) posiadacz pozwolenia powiadamia właściwy organ o nowej instalacji w czasie obowiązywania pozwolenia na oznakowanie ekologiczne UE wraz z odpowiednią dokumentacją uzupełniającą. Toalety spłukiwane i pisuary z przyznanym oznakowaniem ekologicznym UE lub inne produkty opatrzone oznakowaniem typu I wg ISO spełniające powyższe wymogi uznaje się za zgodne z wymogami. Jeżeli używane są toalety i pisuary z oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją Komisji 2013/641/UE⁽¹⁾. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu, wskazując na wymogi oznakowania typu I wg ISO zgodne z wyżej wymienionymi wymogami.

Kryterium 16. Zmniejszenie ilości prania dzięki wielokrotnemu wykorzystaniu pościeli i ręczników

Obiekt zakwaterowania turystycznego wymienia pościel i ręczniki z częstotliwością domyślną określoną w jego programie działań na rzecz środowiska, rzadziej niż codziennie, chyba że nie jest to zgodne z prawem, przepisami krajowymi lub niezależnym systemem certyfikacji, w którym dany obiekt zakwaterowania uczestniczy. Częstsze wymiany mają miejsce tylko na wyraźne życzenie gości.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z odpowiednią dokumentacją dotyczącą częstotliwości ustalonej przez obiekt zakwaterowania turystycznego lub wynikającą z niezależnej certyfikacji, prawa lub przepisów krajowych.

ODPADY I ŚCIEKI

Kryterium 17. Zapobieganie powstawaniu odpadów: plan zmniejszania powstawania odpadów spożywczych

Bez uszczerbku dla lokalnych lub krajowych przepisów dotyczących usług gastronomicznych:

- a) Celem zmniejszenia ilości powstawania odpadów opakowaniowych: Do świadczenia usług gastronomicznych nie używa się pojedynczych opakowań żywności o długim terminie trwałości (np. kawy, cukru, czekolady w proszku (z wyjątkiem torebek herbaty)).
- b) Celem zrównoważenia powstawania odpadów opakowaniowych/spożywczych w zależności od pory roku: W przypadku żywności łatwo psującej się (np. jogurt, dżem, miód, wędliny, ciasta) obiekt zakwaterowania turystycznego zarządza dostarczaniem żywności gościom, tak aby zminimalizować odpady spożywcze i opakowaniowe. W tym celu obiekt zakwaterowania turystycznego przestrzega udokumentowanej procedury powiązanej z programem działań (kryterium 1), która określa, w jaki sposób należy optymalizować równowagę odpadów spożywczych i opakowaniowych w zależności od liczby gości.

Zwolnione z tego kryterium są: sklepy i automaty zarządzane przez obiekt zakwaterowania turystycznego oraz cukier i kawa w pojedynczych opakowaniach w pokojach, pod warunkiem że produkty używane do tego celu są produktami sprawiedliwego handlu lub produktami ekologicznymi, a ewentualne zużyte kapsułki kawy są zwracane producentowi do recyklingu.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2013/641/UE z dnia 7 listopada 2013 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE toaletom spłukiwanym i pisuarom (Dz.U. L 299 z 9.11.2013, s. 38).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z udokumentowaną procedurą określającą sposób ograniczenia ilości powstawania odpadów spożywczych i opakowaniowych. Należy również przedstawić treść ewentualnych przepisów prawnych wymagających stosowania produktów jednorazowych. W stosownych przypadkach dostarcza się również dokumentację potwierdzającą spełnienie warunków wymaganych do zwolnienia (np. potwierdzenie odbioru zużytych kapsułek przez producenta, oznakowanie ekologiczne lub sprawiedliwe handlu na opakowaniu). Jest to sprawdzane podczas kontroli na miejscu.

Żywność łatwo psująca się to żywność podlegająca rozkładowi lub zniszczeniu, zazwyczaj żywność, która jest np. jedynie w minimalnym stopniu przetworzona lub niekonserwowana w inny sposób i która musi być przechowywana w niskiej temperaturze, aby uchronić ją przed rozkładem i utratą jakości (Codex Alimentarius).

Kryterium 18. Zapobieganie powstawaniu odpadów: produkty jednorazowego użytku

- a) Gościom nie udostępnia się artykułów toaletowych jednorazowego użytku (czepki pod prysznic, szczoteczki, pilniki do paznokci, szampony, mydła itp.), chyba że goście o nie poproszą lub istnieje taki obowiązek prawny lub jest to wymóg niezależnego systemu oceny jakości/systemu certyfikacji lub polityki jakości sieci hotelowej, do której należy obiekt zakwaterowania turystycznego.
- b) W pokojach i restauracjach/barach nie udostępnia się gościom jednorazowych naczyń (talerzyki, sztućce, dzbanki na wodę), chyba że wnioskodawca ma umowę dotyczącą takich wyrobów z podmiotem zajmującym się recyklingiem.
- c) W pokojach nie używa się jednorazowych ręczników ani pościeli (z wyjątkiem serwet/podkładów dla pacjentów).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z odpowiednią dokumentacją opisującą sposób spełnienia tego kryterium. Przekłada się również treść przepisów lub wymogi niezależnego systemu oceny jakości lub systemu certyfikacji określające konieczność korzystania z artykułów jednorazowych. Jest to sprawdzane podczas kontroli na miejscu.

Kryterium 19. Segregowanie odpadów i kierowanie ich do recyklingu

- a) Bez uszczerbku dla lokalnych lub krajowych przepisów dotyczących segregacji odpadów, gościom udostępnia się odpowiednie pojemniki do segregacji odpadów w pokojach lub na każdym piętrze lub w centralnym punkcie obiektu zakwaterowania turystycznego.
- b) Odpady podlegają segregacji przez obiekt zakwaterowania turystycznego na kategorie wymagane lub zalecane przez lokalne zakłady utylizacji odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem artykułów toaletowych i odpadów niebezpiecznych, takich jak tonery, tusze, urządzenia chłodnicze i elektryczne, baterie, żarówki energooszczędne, środki farmaceutyczne oraz tłuszcze/oleje.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z określeniem różnych kategorii odpadów przyjmowanych przez władze lokalne lub w ramach umów z podmiotami zajmującymi się recyklingiem. Jest to sprawdzane podczas kontroli na miejscu.

POZOSTAŁE KRYTERIA

Kryterium 20. Zakaz palenia w obiektach wspólnych i pokojach

- a) We wszystkich strefach wspólnych wewnątrz budynków obowiązuje zakaz palenia.
- b) Zakaz palenia obowiązuje w co najmniej 80 % pokoi gościnnych lub jednostek zakwaterowania (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium oraz dowody, np. fotografie oznaczeń umieszczonych na terenie obiektu zakwaterowania turystycznego. Wnioskodawca określa liczbę pokoi gościnnych i wskazuje, które z nich przeznaczone są dla niepalących.

Kryterium 21. Promowanie przyjaznych dla środowiska środków transportu

Następujące informacje udostępnia się gościom i pracownikom na stronie internetowej obiektu zakwaterowania (jeśli jest ona dostępna) oraz na miejscu:

- a) informacje o środkach transportu przyjaznych dla środowiska dostępnych lokalnie do zwiedzania miasta/miejscowości, w której zlokalizowany jest obiekt zakwaterowania turystycznego (transport publiczny, rowery itp.);
- b) informacje o środkach transportu przyjaznych dla środowiska dostępnych lokalnie do celów przyjazdu do wyjazdu z miasta/miejscowości, w której zlokalizowany jest obiekt zakwaterowania turystycznego;
- c) w razie dostępności oferty specjalne lub umowy z przewoźnikami, które obiekt zakwaterowania turystycznego może zaoferować gościom i pracownikom (np. usługi dowozu, transport zbiorowy dla pracowników, samochody elektryczne itp.)

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z kopiami dostępnych materiałów informacyjnych np. na stronach internetowych, w broszurach itp.

Kryterium 22. Informacje widniejące na oznakowaniu ekologicznym UE

Fakultatywne oznakowanie z polem tekstowym ma zawierać następujący tekst:

„Ten obiekt zakwaterowania turystycznego działa aktywnie na rzecz zmniejszenia oddziaływania na środowisko:

- wspiera korzystanie z odnawialnych źródeł energii,
- oszczędza wodę i energię,
- oraz ogranicza ilość powstających odpadów.”.

Wytyczne dotyczące stosowania oznakowania fakultatywnego zawierającego pole tekstowe można znaleźć w dokumencie „Guidelines for the use of the EU Ecolabel Logo” (wytyczne dotyczące stosowania logo oznakowania ekologicznego UE) zamieszczonym na stronie internetowej:

http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/documents/logo_guidelines.pdf

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium, wyjaśniając na jakim nośniku zamierza uwidocznić logo.

SEKCJA B

KRYTERIA, O KTÓRYCH MOWA W ART. 3 LIT. b)

KRYTERIA OGÓLNE DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA

Kryterium 23. Rejestracja EMAS, certyfikacja ISO obiektu zakwaterowania turystycznego (do 5 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego jest zarejestrowany w systemie ekozarządzania i audytu w Unii (EMAS) (5 pkt) lub certyfikowany zgodnie z normą ISO 14001 (3 pkt) lub certyfikowany zgodnie z normą ISO 50001 (2 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza odpowiedni dowód rejestracji w EMAS lub certyfikacji według ISO.

Kryterium 24. Rejestracja EMAS lub certyfikacja ISO dostawców (do 5 pkt)

Przynajmniej dwóch z głównych dostawców lub usługodawców obiektu zakwaterowania turystycznego jest lokalnych i zarejestrowanych w EMAS (5 pkt) lub posiada certyfikat ISO 14001 (2 pkt) lub jest certyfikowanych zgodnie z normą ISO 50001 (1,5 pkt).

Na potrzeby tego kryterium usługodawcę uznaje się lokalnego, jeżeli jego lokalizacja jest w promieniu 160 km od obiektu zakwaterowania turystycznego.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza odpowiedni dowód rejestracji w EMAS lub certyfikacji ISO co najmniej dwóch ze swoich głównych dostawców.

Kryterium 25. Usługi z oznakowaniem ekologicznym (do 4 pkt)

Wszystkie usługi prania lub czyszczenia zlecane na zewnątrz wykonuje usługodawca, któremu przyznano oznakowanie typu I wg ISO (2 pkt za każdą usługę, maksymalnie 4 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza odpowiedni dowód certyfikacji typu I wg ISO, uzyskany przez dostawców usług prania lub czyszczenia.

Kryterium 26. Informacja i edukacja środowiskowa i społeczna (do 2 pkt)

- a) Obiekt zakwaterowania turystycznego udostępnia gościom materiały informacyjne i edukacyjne w zakresie ochrony środowiska dotyczące lokalnej różnorodności biologicznej, krajobrazu i środków ochrony przyrody (1 pkt).
- b) W ramach rozrywek dla gości przewiduje się elementy edukacyjne dotyczące ochrony środowiska (np. książki, animacje, imprezy) (1 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją.

Kryterium 27. Monitorowanie zużycia: podliczniki zużycia energii i wody (do 2 pkt)

W obiekcie zakwaterowania turystycznego zainstalowane są liczniki energii i wody w celu umożliwienia gromadzenia danych na temat zużycia energii i wody podczas różnych czynności przez różne urządzenia, w następujących kategoriach (1 pkt za każdą kategorię, maksymalnie 2 pkt):

- a) pokoje;
- b) stanowiska kempingowe;
- c) pralnie;
- d) kuchnie;
- e) poszczególne urządzenia (np. lodówki, pralki).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z mapą prezentującą miejsca, w których zainstalowano liczniki.

ENERGIA

Kryterium 28. Efektywność energetyczna urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewania wody (do 3 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada co najmniej:

- a) wodne urządzenie do ogrzewania pomieszczeń spełniające kryterium 6 lit. a) (1 pkt);
- b) miejscowe urządzenia do ogrzewania pomieszczeń posiadające przynajmniej klasę energetyczną A zgodnie z definicją w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/1186 ⁽¹⁾ (1 pkt);
- c) urządzenie do podgrzewania wody spełniające kryterium 6 lit. c) (1 pkt).

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1186 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń (Dz.U. L 193 z 21.7.2015, s. 20).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację urządzeń do ogrzewania pomieszczeń i podgrzewania wody, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została efektywność energetyczna wymagana w kryterium 6 lit. a), b) i c). Ogrzewacze wodne opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE uznaje się za zgodne z kryterium 6 lit. a) ppkt (ii). Produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO spełniające jedno z wymogów określonych w kryterium 6 lit. a), b) i c) uznaje się za zgodne z wymogami. Jeżeli używane są ogrzewacze wodne opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją 2014/314/UE. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu, wskazując na wymogi oznakowania typu I wg ISO wymienione w lit. a)–c).

Kryterium 29. Efektywność energetyczna urządzeń klimatyzacyjnych i powietrznych pomp ciepła (do 3,5 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego jest zgodny z jednym z następujących progów:

- a) 50 % klimatyzatorów typu domowego lub powietrznych pomp ciepła (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej), których efektywność energetyczna jest o co najmniej 15 % wyższa niż próg określony w kryterium 7 (1,5 pkt);
- b) 50 % klimatyzatorów typu domowego lub powietrznych pomp ciepła (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej), których efektywność energetyczna jest o co najmniej 30 % wyższa niż próg określony w kryterium 7 (3,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację urządzeń klimatyzacyjnych, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została wymagana efektywność energetyczna.

Kryterium 30. Powietrzne pompy ciepła o mocy cieplnej do 100 kW (3 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada przynajmniej powietrzną pompę ciepła spełniającą kryterium 7 (w odpowiednich przypadkach zob. uwaga w kryterium 7) i opatrzoną oznakowaniem ekologicznym UE zgodnie z decyzją Komisji 2007/742/WE ⁽¹⁾ lub opatrzoną innym oznakowaniem typu I wg ISO.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację powietrznych pomp ciepła, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została wymagana efektywność energetyczna (w stosownych przypadkach). Jeżeli używane są pompy ciepła opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją 2007/742/WE. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 31. Efektywność energetyczna urządzeń gospodarstwa domowego i oświetlenia (do 4 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada energooszczędne urządzenia w następujących kategoriach (0,5 lub 1 pkt dla każdej z poniższych kategorii, maksymalnie 4 pkt):

- a) urządzenia chłodnicze dla gospodarstw domowych, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma etykietę efektywności energetycznej UE klasy A++ lub wyższą, zgodnie z załącznikiem IX do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1060/2010 ⁽²⁾;
- b) piekarniki elektryczne typu domowego, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma etykietę efektywności energetycznej UE klasy A++ lub wyższą, zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 65/2014 ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2007/742/WE z dnia 9 listopada 2007 r. określająca kryteria ekologiczne dotyczące przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego pompom ciepła zasilanym elektrycznie, gazowo lub absorpcyjnym pompom ciepła (Dz.U. L 301 z 20.11.2007, s. 14).

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1060/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych (Dz.U. L 314 z 30.11.2010, s. 17).

⁽³⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 65/2014 z dnia 1 października 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla domowych piekarników i okapów nadkuchennych (Dz.U. L 29 z 31.1.2014, s. 1).

- c) zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma etykietę efektywności energetycznej UE klasy A++ lub wyższą, zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1059/2010 ⁽¹⁾;
- d) pralki dla gospodarstw domowych, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma etykietę efektywności energetycznej UE klasy A++ lub wyższą, zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1061/2010 ⁽²⁾;
- e) urządzenia biurowe, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma oznaczenie ENERGY STAR zgodnie z definicją Energy Star v6.1 dla komputerów i na mocy umowy określonej w decyzji Komisji (UE) 2015/1402 ⁽³⁾ lub zgodnie z definicją Energy Star v6.0 dla wyświetlaczy, Energy Star v2.0 dla urządzeń do przetwarzania obrazu, Energy Star v1.0 dla zasilaczy awaryjnych lub Energy Star v2.0 dla serwerów klasy korporacyjnej i na mocy umowy określonej w decyzji Komisji 2014/202/UE ⁽⁴⁾;
- f) suszarki bębnowe dla gospodarstw domowych, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma etykietę efektywności energetycznej UE klasy A++ lub wyższą, zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 392/2012 ⁽⁵⁾;
- g) odkurzacze domowe, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) ma etykietę efektywności energetycznej UE klasy A++ lub wyższą, zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 665/2013 ⁽⁶⁾;
- h) lampy elektryczne i oprawy oświetleniowe, z których co najmniej 50 % (0,5 pkt) lub 90 % (1 pkt) ma co najmniej klasę A++, zgodnie z załącznikiem VI do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 874/2012.

Uwaga: Kryterium tego nie stosuje się do urządzeń i oświetlenia nieobjętych rozporządzeniem wskazanym dla każdej kategorii (np. urządzeń przemysłowych).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza dokumentację ze wskazaniem klasy efektywności energetycznej (certyfikat Energy Star dla kategorii e)) dla wszystkich urządzeń danej kategorii.

Kryterium 32. Odzyskiwanie ciepła (do 3 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada system odzyskiwania ciepła dla jednej (1,5 pkt) lub dwóch (3 pkt) z następujących kategorii: systemy chłodzenia, wentylatory, pralki, zmywarki do naczyń, baseny i ścieki sanitarne.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z odpowiednią dokumentacją systemów odzyskiwania ciepła (np. kopię projektu systemów odzyskiwania ciepła, opis sporządzony przez technika itp.).

⁽¹⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych (Dz.U. L 314 z 30.11.2010, s. 1).

⁽²⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1061/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla pralek dla gospodarstw domowych (Dz.U. L 314 z 30.11.2010, s. 47).

⁽³⁾ Decyzja Komisji (UE) 2015/1402 z dnia 15 lipca 2015 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej zmiany specyfikacji komputerów zawartej w załączniku C do Umowy (Dz.U. L 217 z 18.8.2015, s. 9).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji 2014/202/UE z dnia 20 marca 2014 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej dodania specyfikacji serwerów komputerowych i zasilaczy awaryjnych do załącznika C do Umowy oraz zmiany specyfikacji wyświetlaczy i urządzeń do przetwarzania obrazu zawartych w załączniku C do Umowy (Dz.U. L 114 z 16.4.2014, s. 68).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 392/2012 z dnia 1 marca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego suszarek bębnowych dla gospodarstw domowych (Dz.U. L 123 z 9.5.2012, s. 1).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 665/2013 z dnia 3 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego odkurzaczy (Dz.U. L 192 z 13.7.2013, s. 1).

Kryterium 33. Termoregulacja i izolacja okien (do 4 pkt)

- a) Temperaturę w każdym z pokoi gościnnych regulują goście. System termoregulacji umożliwia oddzielną regulację w następującym wyznaczonym zakresie (2 pkt):
- (i) w okresie letnim temperatura w pokoju, w trybie chłodzenia, jest ustawiona na poziomie 22 °C lub powyżej;
  - (ii) w okresie zimowym temperatura w pokoju, w trybie ogrzewania, jest ustawiona na poziomie 22 °C lub poniżej.
- b) 90 % okien w ogrzewanych lub klimatyzowanych pokojach i strefach wspólnych jest izolowanych co najmniej za pomocą podwójnych szyb lub w formie równoważnej (2 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z odpowiednią dokumentacją dotyczącą systemów termoregulacyjnych lub procedur służących utrzymywaniu określonych zakresów temperatur, lub zdjęcia okien. W przypadku izolacji okien odpowiadającej wielowarstwowemu oszkleniu należy przedstawić oświadczenie eksperta.

Kryterium 34. Automatyczne wyłączanie urządzeń (do 4,5 pkt)

- a) 90 % pokoi gościnnych w obiekcie zakwaterowania turystycznego (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) jest wyposażonych w automatyczny wyłącznik zainstalowanych systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji po otwarciu okien i po wyjściu gości z pokoju (1,5 pkt).
- b) 90 % pokoi gościnnych w obiekcie zakwaterowania turystycznego (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) jest wyposażonych w automatyczny system wyłączający oświetlenie po wyjściu gości z pokoju (1,5 pkt).
- c) 90 % oświetlenia zewnętrznego (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej), które nie jest potrzebne ze względów bezpieczeństwa, jest automatycznie wyłączane po określonym czasie lub włącza się za pomocą czujnika zbliżeniowego (1,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikację techniczną sporządzoną przez profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację lub konserwację tych urządzeń.

Kryterium 35. System ciepłowniczy/chłodniczy z kogeneracji (do 4 pkt)

- a) Ogrzewanie i chłodzenie obiektu zakwaterowania turystycznego pochodzi z energooszczędnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego. Do celów oznakowania ekologicznego UE definiuje się go w następujący sposób: system ciepłowniczy lub chłodniczy korzystający co najmniej w 50 % z energii odnawialnej, w 50 % z ciepła odpadowego, w 75 % z ciepła pochodzącego z kogeneracji lub w 50 % z kombinacji takich rodzajów energii i ciepła; zgodnie z definicją w dyrektywie 2012/27/UE (2 pkt).
- b) System chłodniczy obiektu zakwaterowania turystycznego pochodzi z wysokosprawnej jednostki kogeneracyjnej zgodnie z dyrektywą 2012/27/UE (2 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z dokumentacją dotyczącą systemu ciepłowniczego lub systemu chłodniczego poprzez kogenerację.

Kryterium 36. Elektryczne suszarki do rąk z czujnikiem zbliżeniowym (1 pkt)

Wszystkie elektryczne suszarki do rąk są zaopatrzone w czujniki zbliżeniowe lub są opatrzone oznakowaniem typu I wg ISO.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza odpowiednią dokumentację wykazującą, w jaki sposób obiekt zakwaterowania turystycznego spełnia to kryterium. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 37. Emisje pochodzące z ogrzewaczy pomieszczeń (1,5 pkt)

W przypadku ogrzewaczy pomieszczeń na terenie obiektu zakwaterowania turystycznego zawartość tlenków azotu (NOx) w gazie wylotowym nie może przekraczać wartości granicznych podanych w poniższej tabeli, obliczonych zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- a) w przypadku wodnych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo gazowe i ciekłe – rozporządzenie Komisji (UE) nr 813/2013 ⁽¹⁾;
- b) w przypadku wodnych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe – rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 ⁽²⁾;
- c) w przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo gazowe i ciekłe – rozporządzenie (UE) 2015/1188;
- d) w przypadku miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe – rozporządzenie (UE) 2015/1185.

Technologia w zakresie techniki grzewczej	Wartość graniczna emisji NOx
Ogrzewacze gazowe	Wodne ogrzewacze pomieszczeń wyposażone w silnik spalania wewnętrznego: 240 mg/kWh energii pobranej GCV Wodne i miejscowe ogrzewacze pomieszczeń wyposażone w silnik spalania zewnętrznego (kotły): 56 mg/kWh energii pobranej GCV
Ogrzewacze na paliwo płynne	Wodne ogrzewacze pomieszczeń wyposażone w silnik spalania wewnętrznego: 420 mg/kWh energii pobranej GCV Wodne i miejscowe ogrzewacze pomieszczeń wyposażone w silnik spalania zewnętrznego (kotły): 120 mg/kWh energii pobranej GCV
Ogrzewacze na paliwo stałe	Wodne ogrzewacze pomieszczeń: 200 mg/Nm ³ przy 10 % O ₂ Miejscowe ogrzewacze pomieszczeń: 200 mg/Nm ³ przy 13 % O ₂

W przypadku kotłów na paliwo stałe i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe w obiekcie zakwaterowania turystycznego emisje cząstek stałych (PM) w gazie wylotowym nie mogą przekraczać wartości granicznych określonych odpowiednio w rozporządzeniu (UE) 2015/1189 i w rozporządzeniu (UE) 2015/1185.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację urządzeń do ogrzewania pomieszczeń, wskazując, w jaki sposób osiągnięta została efektywność energetyczna. Ogrzewacze wodne opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE uznaje się za zgodne z wymogami. Produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO spełniające powyższe wymogi uznaje się za zgodne z wymogami. Jeżeli używane są ogrzewacze wodne opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją 2014/314/UE. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu, odpowiadające powyższemu wymogom.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 813/2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla ogrzewaczy pomieszczeń i ogrzewaczy wielofunkcyjnych (Dz.U. L 239 z 6.9.2013, s. 136).

⁽²⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe (Dz.U. L 193 z 21.7.2015, s. 100).

Kryterium 38. Zakup energii elektrycznej od dostawcy energii elektrycznej z odnawialnych źródeł (do 4 pkt)

- a) Obiekt zakwaterowania turystycznego zawiera umowę na indywidualną taryfę dla energii elektrycznej, zawierającą 100 % energii elektrycznej (ogólny koszyk paliw oferowany przez dostawcę lub koszyk paliw w ramach zakupionej taryfy) z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją zawartą w dyrektywie 2009/28/WE (3 pkt), i opatrzoną oznakowaniem ekologicznym dla energii elektrycznej (4 pkt).
- b) Ewentualnie 100 % energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii opatrzonej oznakowaniem ekologicznym dla energii elektrycznej można również uzyskać poprzez oddzielne nabycie gwarancji pochodzenia zgodnie z definicją w art. 2 lit. j) dyrektywy 2009/28/WE (3 pkt).

Do celów tego kryterium, etykieta środowiskowa dla energii elektrycznej spełnia następujące warunki:

- 1) Norma w zakresie jakości etykiety została zweryfikowana przez niezależną organizację (stronę trzecią).
- 2) Nabyta energia elektryczna zakupiona za pośrednictwem certyfikatów pochodzi z nowych mocy produkcyjnych energii z odnawialnych źródeł powstałych w ciągu ostatnich dwóch lat lub finansowa część zakupionej energii elektrycznej za pośrednictwem certyfikatów jest używana do promowania inwestycji w nowe moce produkcyjne ze źródeł odnawialnych.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację dostawcy energii elektrycznej (lub umowę z dostawcą), ze wskazaniem rodzaju odnawialnych źródeł energii oraz wartości procentowej energii elektrycznej pochodzącej z danego źródła odnawialnego oraz, w stosownych przypadkach, z potwierdzeniem, że 100 % nabytej energii elektrycznej jest zakupiona za pośrednictwem certyfikatu oraz uzyskała etykietę środowiskową od strony trzeciej. Ponadto, w odniesieniu do lit. b), należy również dostarczyć deklaracje dostawcy gwarancji pochodzenia wykazujące spełnienie warunków wymienionych w kryterium 12 lit. a).

Kryterium 39. Wytwarzanie energii elektrycznej na miejscu z odnawialnych źródeł energii (do 5 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego ma na miejscu urządzenia do wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją w art. 2 lit. a) dyrektywy 2009/28/WE; urządzeniami tymi mogą być: system paneli fotowoltaicznych (baterii słonecznych), lokalny generator hydroelektryczny lub system wytwarzania energii elektrycznej z lokalnej biomasy, energii geotermalnej lub wiatrowej, który wytwarza:

- a) co najmniej 10 % całkowitego zużycia energii elektrycznej na rok (1 pkt);
- b) co najmniej 20 % całkowitego zużycia energii elektrycznej na rok (3 pkt);
- c) co najmniej 50 % całkowitego zużycia energii elektrycznej na rok (5 pkt).

Na potrzeby tego kryterium za lokalną biomasę uznaje się biomasę, której źródło pozyskania znajduje się w promieniu 160 km od obiektu zakwaterowania turystycznego.

Jeśli samodzielne wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych prowadzi do wydania gwarancji pochodzenia, może ono być uwzględniane jedynie wtedy, gdy gwarancje pochodzenia nie trafiają na rynek, lecz zostają unieważnione w celu pokrycia lokalnego zużycia.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z dokumentacją dotyczącą systemu ogniw fotowoltaicznych, systemu hydroelektrycznego, geotermalnego, systemu biomasy lub systemu energii wiatrowej oraz z danymi na temat faktycznej produkcji. W przypadku stosowania lokalnej biomasy wnioskodawca dostarcza dowód dostępności biomasy (np. umowę z dostawcą biomasy). Ponadto, jeżeli stosowany jest system hydroelektryczny, wnioskodawca dostarcza ważne zezwolenie/pozwolenie/koncesję zgodnie z obowiązującymi krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi. Do wykazania możliwości spełnienia tego kryterium, wartość procentową wytworzonej energii można obliczyć na podstawie łącznego zużycia w roku poprzedzającym złożenie wniosku.

Kryterium 40. Energia ciepła z odnawialnych źródeł (do 3,5 pkt)

- a) Co najmniej 70 % łącznej energii zużywanej do ogrzewania lub chłodzenia pokoi (1,5 pkt) lub do ogrzewania wody sanitarnej (1 pkt) pochodzi z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją w art. 2 lit. a) dyrektywy 2009/28/WE.
- b) 100 % łącznej energii zużywanej do ogrzewania lub chłodzenia pokoi (2 pkt) lub do ogrzewania wody sanitarnej (1,5 pkt) pochodzi z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją w art. 2 lit. a) dyrektywy 2009/28/WE.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z danymi dotyczącymi zużycia energii oraz dokumentacją wykazującą, że co najmniej 70 % lub 100 % tej energii pochodzi z odnawialnych źródeł.

Kryterium 41. Ogrzewanie basenu (do 1,5 pkt)

- a) Co najmniej 50 % łącznej energii zużywanej do ogrzewania wody w basenie pochodzi z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją w art. 2 lit. a) dyrektywy 2009/28/WE (1 pkt).
- b) Co najmniej 95 % łącznej energii zużywanej do ogrzewania wody w basenie pochodzi z odnawialnych źródeł energii zgodnie z definicją w art. 2 lit. a) dyrektywy 2009/28/WE (1,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z danymi dotyczącymi zużycia energii na ogrzewanie wody w basenie oraz dokumentacją wykazującą ilość zużytej energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

WODA

Kryterium 42. Wodooszczędna armatura: krany łazienkowe i prysznice (do 4 pkt)

- a) Średnie natężenie przepływu wody w prysznicu nie przekracza 7 litrów/min, a w kranach łazienkowych (z wyjątkiem wanien) 6 litrów/min (2 pkt).
- b) Co najmniej 50 % kranów łazienkowych i pryszniców (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) jest opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE zgodnie z decyzją 2013/250/UE lub są to produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO (2 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium oraz odpowiednią dokumentację, w tym wyjaśnienie sposobu, w jaki obiekt zakwaterowania turystycznego spełnia to kryterium (np. przez użycie przepływomierza lub wiaderka i czasomierza). Armaturę sanitarną z oznakowaniem ekologicznym UE i produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO spełniające powyższe wymogi uznaje się za zgodne z wymogami. Jeżeli używana jest armatura sanitarna opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją 2013/250/UE. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ISO typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 43. Wodooszczędna armatura: toalety i pisuary (do 4,5 pkt)

- a) Wszystkie pisuary są bezwodne (1,5 pkt).
- b) Co najmniej 50 % pisuarów (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) jest opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE zgodnie z decyzją 2013/641/UE lub są to produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO (1,5 pkt).
- c) Co najmniej 50 % toalet (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) jest opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE zgodnie z decyzją 2013/641/UE lub są to produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO (1,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją. Toalety spłukiwane i pisuary z oznakowaniem ekologicznym UE lub produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO spełniające powyższe wymogi uznaje się za zgodne z wymogami. Jeżeli używane są toalety spłukiwane i pisuary opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie z decyzją 2013/641/UE. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 44. Zużycie wody przez zmywarki naczyń (2,5 pkt)

Zużycie wody przez zmywarki do naczyń jest mniejsze lub równe wartości progowej określonej w poniższej tabeli, mierzonej zgodnie z normą EN 50242, w standardowym cyklu zmywania:

Podgrupa produktów	Zużycie wody (Wt) [w litrach na cykl]
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 15 kompletów naczyń	10
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 14 kompletów naczyń	10
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 13 kompletów naczyń	10
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 12 kompletów naczyń	9
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 9 kompletów naczyń	9
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 6 kompletów naczyń	7
Zmywarki do naczyń dla gospodarstw domowych na 4 komplety naczyń	9,5

Uwaga: Kryterium to stosuje się wyłącznie do zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych objętych rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1016/2010 ⁽¹⁾.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację zmywarek do naczyń. Jeżeli podane jest tylko zużycie roczne, zakłada się łącznie 280 standardowych cykli zmywania w ciągu roku.

Kryterium 45. Zużycie wody przez pralki (3 pkt)

Pralki używane w obiekcie zakwaterowania turystycznego przez gości i personel lub używane przez zakład świadczący usługi pralnicze dla obiektu zakwaterowania turystycznego spełniają co najmniej jeden z następujących wymogów:

- a) w przypadku pralek dla gospodarstw domowych zużycie wody jest mniejsze lub równe wartości progowej określonej w poniższej tabeli, mierzonej zgodnie z normą EN 60456, w standardowym cyklu prania (program do prania bawełny w 60 °C):

Podgrupa produktów	Zużycie wody: [w litrach na cykl]
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 3 kg	39
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 3,5 kg	39

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1016/2010 z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych (Dz.U. L 293 z 11.11.2010, s. 31).

Podgrupa produktów	Zużycie wody: [w litrach na cykl]
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 4,5 kg	40
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 5 kg	39
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 6 kg	37
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 7 kg	43
Pralki dla gospodarstw domowych o pojemności znamionowej 8 kg	56

b) w przypadku pralek przemysłowych i profesjonalnych, średnie zużycie wody do prania ≤ 7 litrów na kilogram tekstyliów.

Uwaga: Lit. a) dotyczy wyłącznie pralek dla gospodarstw domowych objętych rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1015/2010⁽¹⁾.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza specyfikacje techniczne sporządzone przez producenta lub profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację pralek. Do celów wykazania zgodności z lit. a), jeżeli podane jest tylko zużycie roczne, zakłada się łącznie 220 standardowych cykli prania w ciągu roku.

Kryterium 46. Oznaczenia twardości wody (do 1,5 pkt)

Wnioskodawca spełnia co najmniej jeden z następujących wymogów:

- W pobliżu obiektów sanitarnych/pralek/zmywarek do naczyń w widocznym miejscu umieszczone są wyjaśnienia dotyczące twardości miejscowej wody, które umożliwiają lepsze wykorzystanie detergentów przez gości i personel (0,5 pkt).
- W pralkach/zmywarkach do naczyń używanych przez gości i personel w obiekcie zakwaterowania turystycznego zainstalowany jest automatyczny system dozujący, który optymalizuje zużycie detergentów w zależności od twardości wody (1,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z odpowiednią dokumentacją potwierdzającą sposób informowania gości lub z odpowiednimi informacjami o używanym systemie automatycznego dozowania.

Kryterium 47. Optymalizacja utrzymania basenu (do 2,5 pkt)

- Podgrzewane baseny i zewnętrzne jacuzzi przykrywa się na noc. Niepodgrzewane, napełnione baseny i zewnętrzne jacuzzi przykrywa się w razie nieużywania przez ponad jeden dzień, aby zmniejszyć parowanie (1 pkt).
- Baseny i zewnętrzne jacuzzi są wyposażone w automatyczny system, który reguluje zużycie chloru poprzez optymalizację dozowania lub stosowanie dodatkowych metod dezynfekcji takich jak ozonowanie lub promieniowanie UV (0,5 pkt), lub są typu naturalnego z systemami filtracji opartymi na roślinności, umożliwiającymi uzyskanie czystości wody odpowiadającej wymaganym normom sanitarnym (1,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania turystycznego spełnia to kryterium, wraz z odpowiednią dokumentacją (np. zdjęcia osłon, automatycznych systemów dozowania lub uwidoczniające rodzaj basenu, udokumentowana procedura korzystania z automatycznych systemów dozowania).

⁽¹⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1015/2010 z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2009/125/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla pralek dla gospodarstw domowych (Dz.U. L 293 z 11.11.2010, s. 21).

Kryterium 48. Ponowne wykorzystanie wód opadowych i szarej wody (do 3 pkt)

W obiekcie używa się następujących alternatywnych źródeł wody do celów innych niż sanitarne i konsumpcyjne:

- (i) wodę odzyskaną lub szarą wodę z prania lub natrysków lub z umywalek (1 pkt);
- (ii) wodę deszczową z dachu (1 pkt);
- (iii) skropliny z systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji (1 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania turystycznego spełnia to kryterium wraz ze zdjęciami pokazującymi alternatywne systemy dystrybucji wody; przekłada również dowody na to, że źródła wody sanitarnej i pitnej są całkowicie od siebie oddzielone.

Kryterium 49. Sprawny system nawadniania (do 1,5 pkt)

Wnioskodawca spełnia co najmniej jeden z następujących wymogów:

- a) Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada udokumentowaną procedurę podlewania terenów zewnętrznych/roślin, wraz ze szczegółowymi informacjami o optymalizacji czasu podlewania i ograniczeniu zużycia wody. Może to na przykład oznaczać niepodlewanie terenów zewnętrznych. (1,5 pkt).
- b) W obiekcie zakwaterowania turystycznego wykorzystywany jest automatyczny system optymalizacji cykli nawadniania i zużycia wody przy podlewaniu terenów zewnętrznych/roślin. (1,5 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania turystycznego spełnia to kryterium, wraz z odpowiednią dokumentacją obejmującą szczegółowe informacje o udokumentowanym systemie/procedurze podlewania lub zdjęcia pokazujące automatyczne systemy podlewania.

Kryterium 50. Korzystanie z gatunków rodzimych lub nieinwazyjnych gatunków obcych w obsadzeniu terenów zielonych (do 2 pkt)

W okresie ważności oznakowania ekologicznego UE roślinność na terenach zewnętrznych, w tym roślinność wodna, składa się z gatunków rodzimych lub nieinwazyjnych gatunków obcych:

- (i) brak inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii (0,5 pkt) (obecne mogą być inne inwazyjne gatunki obce);
- (ii) wyłącznie nieinwazyjne gatunki obce (1 pkt);
- (iii) rodzime lub nieinwazyjne gatunki obce (1,5 pkt);
- (iv) wyłącznie gatunki rodzime (2 pkt).

Do celów tego oznakowania ekologicznego UE, gatunki rodzime oznaczają gatunki, które występują w przyrodzie w danym kraju.

Do celów tego oznakowania ekologicznego UE, gatunki nieinwazyjne oznaczają gatunki, które nie występują w przyrodzie w danym kraju i co do których nie ma dowodów, że łatwo rozmnażają się, zadomawiają się i rozprzestrzeniają się, ani że mają negatywny wpływ na rodzimą bioróżnorodność.

Na terenach zewnętrznych nie można sadzić inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii w rozumieniu art. 3 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań zapobiegawczych i zaradczych w odniesieniu do wprowadzania i rozprzestrzeniania inwazyjnych gatunków obcych (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 35).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada odpowiednie specyfikacje określające, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją sporządzoną przez eksperta.

ODPADY I ŚCIEKI

Kryterium 51. Produkty z papieru (do 2 pkt)

90 % następujących kategorii produktów z papieru opatrzonych jest oznakowaniem ekologicznym UE lub innym oznakowaniem ISO typu I (0,5 pkt dla każdej z następujących kategorii, maksymalnie 2 pkt):

- a) papier toaletowy;
- b) bibułka;
- c) papier biurowy;
- d) papier zadrukowany;
- e) papier przetworzony (np. koperty).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza dane i dokumentację (w tym stosowne faktury) wskazujące ilości używanych produktów tego rodzaju oraz ilości produktów opatrzonych oznakowaniem ekologicznym. Jeżeli używane są produkty opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie odpowiednio z decyzją Komisji 2014/256/UE ⁽¹⁾, decyzją Komisji 2012/481/UE ⁽²⁾, decyzją Komisji 2011/333/UE ⁽³⁾ lub z decyzją Komisji 2009/568/WE ⁽⁴⁾. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 52. Wyroby trwałego użytku (do 4 pkt)

Co najmniej 40 % (w zaokrągleniu do najbliższej liczby całkowitej) z co najmniej jednej z następujących kategorii wyrobów trwałego użytku w obiekcie zakwaterowania turystycznego ma oznakowanie ekologiczne UE lub inne oznakowanie ISO typu I (1 pkt dla każdej kategorii, maksymalnie 4 pkt):

- a) pościel, ręczniki, obrusy;
- b) komputery;
- c) odbiorniki telewizyjne;
- d) materace łóżkowe;
- e) meble drewniane;

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2014/256/UE z dnia 2 maja 2014 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE produktom z papieru przetworzonego (Dz.U. L 135 z 8.5.2014, s. 24).

⁽²⁾ Decyzja Komisji 2012/481/UE z dnia 16 sierpnia 2012 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE papierowi zadrukowanemu (Dz.U. L 223 z 21.8.2012, s. 55).

⁽³⁾ Decyzja Komisji 2011/333/UE z dnia 7 czerwca 2011 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla papieru do kopiowania i papieru graficznego (Dz.U. L 149 z 8.6.2011, s. 12).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji 2009/568/WE z dnia 9 lipca 2009 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego bibule (Dz.U. L 197 z 29.7.2009, s. 87).

- f) odkurzacze;
- g) pokrycia podłogowe;
- h) urządzenia do przetwarzania obrazu.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza dane i dokumentację określające ilości posiadanych produktów tego rodzaju oraz ilości produktów opatrzonych oznakowaniem ekologicznym. Jeżeli używane są produkty opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie odpowiednio z decyzją Komisji 2014/350/UE ⁽¹⁾, decyzją Komisji 2009/300/WE ⁽²⁾, decyzją Komisji 2014/391/UE ⁽³⁾, decyzją Komisji 2010/18/WE ⁽⁴⁾, decyzją Komisji (UE) 2016/1332 ⁽⁵⁾ lub decyzją Komisji 2009/607/WE ⁽⁶⁾. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 53. Zaopatrzenie w napoje (do 2 pkt)

Jeśli oferowane są napoje (np. w barze/restauracji, w sklepie, w automatach) w strukturach, których właścicielem jest lub którymi zarządza obiekt zakwaterowania turystycznego, co najmniej 50 % (1 pkt) lub co najmniej 70 % (2 pkt) napojów jest oferowanych w opakowaniach zwrotnych/nadających się do ponownego napełnienia.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z ewentualną właściwą dokumentacją.

Kryterium 54. Detergenty i zaopatrzenie w produkty kosmetyczne (do 2 pkt)

Co najmniej 80 % nabywanej objętości lub wagi z co najmniej jednej z następujących kategorii detergentów i produktów kosmetycznych używanych w obiekcie zakwaterowania turystycznego ma oznakowanie ekologiczne UE lub inne oznakowanie ISO typu I (0,5 pkt dla każdej kategorii, maksymalnie 2 pkt):

- a) detergenty do ręcznego zmywania naczyń;
- b) detergenty do zmywarek do naczyń;
- c) detergenty pralnicze;
- d) uniwersalne środki czyszczące;
- e) detergenty do urządzeń sanitarnych;
- f) mydła i szampony;
- g) odżywki do włosów.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2014/350/UE z dnia 5 czerwca 2014 r. ustalająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE dla wyrobów włókienniczych (Dz.U. L 174 z 13.6.2014, s. 45).

⁽²⁾ Decyzja Komisji 2009/300/WE z dnia 12 marca 2009 r. ustalająca zrewidowane ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego odbiornikom telewizyjnym (Dz.U. L 82 z 28.3.2009, s. 3).

⁽³⁾ Decyzja Komisji 2014/391/UE z dnia 23 czerwca 2014 r. ustalająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego materacom łóżkowym (Dz.U. L 184 z 25.6.2014, s. 18).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji 2010/18/WE z dnia 26 listopada 2009 r. ustanawiająca ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego drewnianym pokryciom podłogowym (Dz.U. L 8 z 13.1.2010, s. 32).

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji (UE) 2016/1332 z dnia 28 lipca 2016 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego meblom (Dz.U. L 210 z 4.8.2016, s. 100).

⁽⁶⁾ Decyzja Komisji 2009/607/WE z dnia 9 lipca 2009 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego twardym pokryciom (Dz.U. L 208 z 12.8.2009, s. 21).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza dane i dokumentację określające ilości posiadanych produktów tego rodzaju oraz ilości produktów opatrzone oznakowaniem ekologicznym. Jeżeli używane są produkty opatrzone oznakowaniem ekologicznym UE, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania ekologicznego UE lub kopię etykiety na opakowaniu, potwierdzające nadanie oznakowania ekologicznego zgodnie odpowiednio z decyzją Komisji 2011/382/UE ⁽¹⁾, decyzją Komisji 2011/263/UE ⁽²⁾, decyzją Komisji 2011/264/UE ⁽³⁾, decyzją Komisji 2011/383/UE ⁽⁴⁾ lub decyzją Komisji 2014/893/UE ⁽⁵⁾. Jeżeli używane są produkty opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania typu I lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 55. Ograniczanie stosowania środków czyszczących (1,5 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada dokładne procedury efektywnego korzystania z produktów czyszczących, takie jak korzystanie produktów z mikrowłókna i innych materiałów czyszczących o podobnych właściwościach oraz czyszczenie z użyciem wody lub inne rodzaje czyszczenia o podobnych właściwościach. Aby kryterium to było spełnione, sprzątanie musi odbywać się metodą opartą na efektywnym korzystaniu z produktów czyszczących, chyba że nie jest to możliwe ze względu na przepisy prawne, warunki sanitarne lub praktyki bezpieczeństwa i higieny pracy.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z ewentualną właściwą dokumentacją (np. kopia procedur, dane techniczne używanych produktów).

Kryterium 56. Odladzanie (1 pkt)

Jeżeli konieczne jest odladzanie i zajmuje się nim obiekt zakwaterowania turystycznego, w przypadku lodu lub śniegu do zabezpieczenia dróg na terenie obiektu zakwaterowania turystycznego używa się środków mechanicznych, piasku/żwiru lub środków do odladzania opatrzone innym oznakowaniem ISO typu I.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją. Jeżeli używane są środki do odladzania opatrzone innym oznakowaniem typu I wg ISO, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu oznakowania produktu lub kopię etykiety na opakowaniu.

Kryterium 57. Zużyte tkaniny i meble (do 2 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada procedurę obejmującą:

- a) przekazywanie zużytych mebli i tkanin, które kończą cykl przydatności w obiekcie zakwaterowania turystycznego, ale ciągle jeszcze nadają się do użytku. Użytkownicy końcowi to pracownicy, organizacje charytatywne lub inne stowarzyszenia zajmujące się zbiórką i redystrybucją towarów (1 pkt);
- b) nabywanie produktów używanych w przypadku mebli. Wśród dostawców są sklepy z wyrobami użytkowymi oraz inne stowarzyszenia/spółdzielnie zajmujące się sprzedażą i redystrybucją wyrobów używanych (1 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, załączając właściwą dokumentację np. procedurę pisemną wraz z danymi użytkowników końcowych, pokwitowania odbioru i dokumentację wyrobów wcześniej ponownie wykorzystanych/przekazanych w darowiźnie itp.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2011/382/UE z dnia 24 czerwca 2011 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom do ręcznego zmywania naczyń (Dz.U. L 169 z 29.6.2011, s. 40).

⁽²⁾ Decyzja Komisji 2011/263/UE z dnia 28 kwietnia 2011 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom do zmywarek do naczyń (Dz.U. L 111 z 30.4.2011, s. 22).

⁽³⁾ Decyzja Komisji 2011/264/UE z dnia 28 kwietnia 2011 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE detergentom pralniczym (Dz.U. L 111 z 30.4.2011, s. 34).

⁽⁴⁾ Decyzja Komisji 2011/383/UE z dnia 28 czerwca 2011 r. ustanawiająca kryteria ekologiczne przyznawania oznakowania ekologicznego UE uniwersalnym środkiem czyszczącym i środkom do czyszczenia urządzeń sanitarnych (Dz.U. L 169 z 29.6.2011, s. 52).

⁽⁵⁾ Decyzja Komisji 2014/893/UE z dnia 9 grudnia 2014 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania oznakowania ekologicznego UE produktom kosmetycznym sflukiwaniom (Dz.U. L 354 z 11.12.2014, s. 47).

Kryterium 58. Kompostowanie (do 2 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego segreguje co najmniej jedną z następujących kategorii odpadów, zapewniając kompostowanie odpadów lub stosowanie ich do produkcji biogazu zgodnie z wytycznymi władz lokalnych (np. przez administrację lokalną, we własnym zakresie lub przez prywatną firmę) (1 pkt dla każdej kategorii, maksymalnie 2 pkt):

- a) odpady z terenów zielonych;
- b) odpady spożywcze powstałe przy świadczeniu usług gastronomicznych;
- c) wyroby ulegające biodegradacji (np. produkty jednorazowego użytku na bazie produktów zbożowych);
- d) odpady ulegające biodegradacji wytworzone przez gości w pokojach/jednostkach zakwaterowania.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z ewentualną właściwą dokumentacją.

Kryterium 59. Oczyszczanie ścieków (do 3 pkt)

- a) Jeżeli w obiekcie zakwaterowania turystycznego oferowane są urządzenia do mycia samochodów, mycie samochodów jest dozwolone tylko w miejscach, które są specjalnie przystosowane do zbierania zużytej wody i detergentów i odprowadzania ich do kanalizacji (1 pkt).
- b) Jeżeli wysłanie ścieków do centralnych oczyszczalni nie jest możliwe, oczyszczanie ścieków na miejscu obejmuje oczyszczanie wstępne (sito/krata, wyrównywanie i osadzanie), po którym następuje oczyszczanie biologiczne z usunięciem > 95 % BZT (biochemiczne zapotrzebowanie tlenu), nitryfikacją > 90 %, i fermentacją beztlenową osadu nadmiernego (poza obiektem) (2 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z właściwą dokumentacją (np. zdjęcia dla wymogu a) oraz specyfikacje techniczne producenta lub sporządzone przez profesjonalnych techników odpowiedzialnych za instalację, sprzedaż lub konserwację systemu oczyszczania ścieków dla wymogu b)).

POZOSTAŁE KRYTERIA

Kryterium 60. Zakaz palenia w pokojach (1 pkt)

W pokojach gościnnych i jednostkach zakwaterowania obowiązuje zakaz palenia.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium oraz dowody, np. fotografie oznaczeń umieszczonych w pokojach lub jednostkach zakwaterowania.

Kryterium 61. Polityka społeczna (do 2 pkt)

Obiekt zakwaterowania turystycznego posiada spisane zasady polityki społecznej zapewniające co najmniej jedno z następujących świadczeń społecznych dla pracowników (0,5 pkt za każde świadczenie, maks. 2 pkt):

- a) urlop szkoleniowy;
- b) bezpłatne posiłki lub bony na posiłki;
- c) bezpłatna odzież służbowa lub robocza;
- d) zniżka na produkty/usługi obiektu zakwaterowania turystycznego;
- e) dotowany zrównoważony system transportu;
- f) wsparcie na potrzeby pożyczki hipotecznej.

Zasady polityki społecznej są aktualizowane raz w roku i podawane do wiadomości personelu. Pracownicy podpisują zasady polityki społecznej podczas spotkania informacyjnego. Dokument jest dostępny na recepcji dla wszystkich pracowników.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada kopię zasad polityki społecznej podpisaną przez pracowników oraz deklarację własną wyjaśniającą, w jaki sposób spełnione są powyższe wymogi. Ponadto właściwy organ może zażądać dokumentacji lub rozmowy z losowo wybranymi pracownikami podczas kontroli na miejscu.

Kryterium 62. Utrzymanie pojazdów (1 pkt)

Do utrzymania obiektu zakwaterowania turystycznego nie używa się pojazdów z silnikiem spalinowym (1 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją.

Kryterium 63. Oferta przyjaznych dla środowiska środków transportu (do 2,5 pkt)

- a) Obiekt zakwaterowania turystycznego oferuje gościom co najmniej jeden z następujących środków transportu przyjaznych dla środowiska (1 pkt za każdy środek, maksymalnie 2 pkt):
- (i) pojazdy elektryczne na potrzeby dowozu gości lub do użytku gości;
  - (ii) gniazdko (stacja ładowania) dla pojazdów elektrycznych;
  - (iii) co najmniej 1 rower na każde 5 stanowisk lub jednostek zakwaterowania lub pokoi.
- b) Obiekt zakwaterowania ma aktywne partnerstwo z wypożyczalnią samochodów elektrycznych lub rowerów (0,5 pkt). „Aktywne partnerstwo” oznacza umowę pomiędzy obiektem zakwaterowania turystycznego a przedsiębiorstwem wynajmującym samochody elektryczne lub rowery. Informacje na temat aktywnego partnerstwa muszą być umieszczone w sposób widoczny na terenie obiektu. Jeżeli wypożyczalnia mieści się poza terenem obiektu zakwaterowania turystycznego, konieczne są rozwiązania praktyczne (np. wypożyczalnia rowerów może dostarczać rowery na teren obiektu zakwaterowania turystycznego).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją oraz informacjami przekazywanymi gościom.

Kryterium 64. Powierzchnie przepuszczalne (1 pkt)

Co najmniej 90 % powierzchni terenu na zewnątrz zarządzanego przez obiekt zakwaterowania turystycznego nie jest pokryte asfaltem/betonem ani innymi uszczelniającymi materiałami, które utrudniają odpowiedni drenaż i napowietrzanie gleby.

Jeżeli zbierana jest woda deszczowa i szara woda, niewykorzystana woda deszczowa i szara woda jest oczyszczana i usuwana do gruntu.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania spełnia to kryterium, wraz z właściwą dokumentacją.

Kryterium 65. Produkty lokalne i organiczne (do 4 pkt)

- a) Co najmniej dwa miejscowe i sezonowe (w przypadku świeżych owoców i warzyw) produkty spożywcze są oferowane na każdy posiłek, w tym na śniadanie (1 pkt).
- b) Obiekt zakwaterowania turystycznego aktywnie wybiera lokalnych dostawców towarów i usług (1 pkt).
- c) Co najmniej 2 produkty (1 pkt) lub 4 produkty (2 pkt) używane w codziennie przygotowywanych posiłkach lub sprzedawane przez obiekt zakwaterowania turystycznego są produkowane metodami rolnictwa ekologicznego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 834/2007 ⁽¹⁾.

Na potrzeby tego kryterium „lokalny” oznacza lokalizację w promieniu 160 km od obiektu zakwaterowania turystycznego.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium wraz z właściwą dokumentacją. Jeżeli używane są produkty ekologiczne, wnioskodawca dostarcza kopię certyfikatu produktu lub kopię etykiety na opakowaniu potwierdzające jego nadanie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 834/2007. W niektórych krajach restauracje i hotele mogą uzyskać certyfikację w ramach systemów znakowania, jeżeli korzystają wyłącznie z produktów ekologicznych. Jeżeli obiekt zakwaterowania turystycznego uzyska certyfikację w ramach takich systemów, może to stanowić dowód zgodności z tym kryterium.

Kryterium 66. Unikanie stosowania pestycydów (2 pkt)

Na terenach zewnętrznych zarządzanych przez obiekt zakwaterowania turystycznego nie używa się pestycydów.

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca przedkłada szczegółowe wyjaśnienie, w jaki sposób obiekt zakwaterowania radzi sobie ze szkodnikami i zarządza terenami zewnętrznymi. Jest to sprawdzane podczas kontroli na miejscu.

Kryterium 67. Dodatkowe działania środowiskowe i akcje społeczne (do 3 pkt)

Kierownictwo obiektu zakwaterowania turystycznego podejmuje działania, oprócz działań określonych w kryteriach w niniejszej sekcji lub w sekcji A, w celu poprawy wyników obiektu zakwaterowania turystycznego pod kątem środowiskowym i społecznym.

- a) Dodatkowe działania dotyczące środowiska (0,5 pkt za każde, maksymalnie 2 pkt)
lub
- b) Dodatkowe działania społeczne (do 0,5 pkt za każde, maksymalnie 1 pkt).

Ocena i weryfikacja

Wnioskodawca dostarcza deklarację zgodności z tym kryterium oraz pełny opis (wraz z dokumentacją korzyści środowiskowych lub społecznych związanych z działaniami) każdego dodatkowego działania, które ma być wzięte pod uwagę.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).